

جمهوری اسلامی ایران  
وزارت صنعت، معدن و تجارت

برنامه تهیه ضوابط و معیارهای معدن

# راهنمای ارزیابی سیستم ایمنی، بهداشت و محیط زیست (HSE) در معدن

شماره ردیف نشریه در انتشارات  
معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

۶۶۹



انتشارات سازمان نظام مهندسی معدن  
<http://www.ime.org.ir>

وزارت صنعت، معدن و تجارت  
معاونت امور معدن و صنایع معدنی  
برنامه تهیه ضوابط و معیارهای معدن  
<http://www.mimt.gov.ir>  
<http://www.minecriteria.ir>



انتشارات سازمان نظام مهندسی معدن  
شماره ثبت (۹۹۶۶)

عنوان و نام پدیدآور :	راهنمای ارزیابی سیستم ایمنی، بهداشت و محیط زیست (HSE) در معدن / وزارت صنعت، معدن و تجارت، معاونت امور معدن و صنایع معدنی، برنامه تهیه ضوابط و معیارهای معدن
مشخصات نشر :	تهران : انتشارات سازمان نظام مهندسی معدن ایران، ۱۳۹۳
مشخصات ظاهری :	۸۴ ص: مصور(رنگی)، جدول: ۲۲×۳۹ س.م.
فروش:	انتشارات سازمان نظام مهندسی معدن: ۰۶۰
شابک:	شماره ردیف نشریه در انتشارات معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور: ۷۶۶۹ ۹۷۸-۶۰۰-۶۴۲۲-۳۶-۷
موضوع:	معدن و ذخایر معدنی -- پیش‌بینی‌های ایمنی
موضوع:	معدن و ذخایر معدنی -- جنبه‌های زیست‌محیطی
شناسه افزوده:	سازمان نظام مهندسی معدن ایران
شناسه افزوده:	ایران. وزارت صنعت، معدن و تجارت. دفتر نظارت و بهره برداری. برنامه تهیه ضوابط و معیارهای معدن
ردیبدنی کنگره:	TN۲۹۵/۲ ر/۱۳۹۳
ردیبدنی دیوبی:	۶۲۲/۸
شماره کتابشناسی ملی:	۳۶۷۶۵۵۷

راهنمای ارزیابی سیستم ایمنی، بهداشت و محیط زیست (HSE) در معدن

گردآورنده: برنامه تهیه ضوابط و معیارهای معدن - وزارت صنعت، معدن و تجارت

ناشر: انتشارات سازمان نظام مهندسی معدن

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۹۱,۰۰۰ ریال

تاریخ انتشار: پاییز ۱۳۹۳

چاپ و صحافی: طراحان نصر

همه حقوق برای ناشر محفوظ است.



وزارت صنعت، معدن و تجارت

ابلاغیه

تاریخ: ۹۳.۹.۱۶  
شماره: ۱۹۰۸۲۵

پیوست:

به استناد ماده ۱۰۷ آیین نامه اجرایی قانون معدن مصوب سال ۱۳۹۲ و بر پایه مفاد ماده ۳۲ قانون نظام مهندسی معدن مصوب سال ۱۳۸۱، تدوین و ترویج اصول و قواعدی که رعایت آنها در طراحی، محاسبه و اجرای عملیات اکتشاف، تجهیز و بهره برداری معدن و کارخانه ها، بهره دهی مناسب فنی و صرفه اقتصادی ضروری است و همچنین بازنگری و تجدید نظر آنها، بر عهده وزارت صنعت، معدن و تجارت است. صاحبان حرفه های مهندسی معدن، مکتشفان و بهره برداران معدن و کارخانه ها اعم از دستگاه های اجرایی، مهندسان مشاور، پیمان کاران و عوامل دیگر مکلف به رعایت مقررات فنی ابلاغ شده هستند و عدم رعایت آنها تخلف از قانون محسوب می شود.

نشریه راهنمای ارزیابی سیستم ایمنی، بهداشت و محیط زیست (HSE) در معدن که به استناد مواد قانونی فوق الذکر تدوین شده است، توسط معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی رییس جمهور نیز با شماره ۶۶۹ در نوبت انتشار قرار دارد.

مقررات موضوع این نشریه به مدت یک سال از زمان انتشار به عنوان آزمایشی تلقی می شود. در این فاصله در صورتی که مهندسان و عوامل اجرایی، روش ها و دستورالعمل های بهتری در اختیار داشته باشند یا نظر اصلاحی درباره هر یک از مفاد آن داشته باشند، لازم است به وزارت صنعت، معدن و تجارت و یا سازمان نظام مهندسی معدن اطلاع دهنده تا در صورت لزوم اصلاحیه یا متمم آن تدوین و ابلاغ شود.

با عنایت به مراتب یاد شده این مقررات یا اصلاح و تکمیل شده آن، از تاریخ ۱۳۹۴/۷/۱ لازم الاجرا خواهد بود.

معاون امور معدن و صنایع معدنی  
جعفر سرقینی



## پیشگفتار

استفاده از ضوابط، معیارها و استانداردها در مراحل پیشنهاد، مطالعه، طراحی، اجرای طرح‌های اکتشافی، بهره‌برداری و فرآوری مواد معدنی به لحاظ توجیه فنی و اقتصادی طرح‌ها، کیفیت طراحی، اجرا و هزینه‌های مربوطه از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. برنامه تهییه ضوابط و معیارهای معدن به کارگیری معیارها، استانداردها و ضوابط فنی را در کلیه مراحل انجام عملیات معدنی مورد تأکید جدی قرار داده است.

با توجه به مراتب یاد شده، دفتر نظارت و بهره‌برداری وزارت صنعت، معدن و تجارت با همکاری اساتید، صاحبنظران، متخصصان، دستاندرکاران بخش معدن کشور و با همکاری دفتر نظام فنی اجرایی معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری و به استناد ماده ۱۰۷ آیین‌نامه اجرایی قانون معدن، مصوبه شماره ۳۳۴۹۷/ت/۴۲۳۳۹ هـ - مورخ ۸۵/۴/۲۰ هیات محترم وزیران و ماده ۳۲ قانون نظام مهندسی معدن با در نظر داشتن موارد زیر اقدام به تهییه ضوابط، معیارها و دستورالعمل‌های مورد نیاز بخش معدن نموده است:

- استفاده از منابع معتبر و استانداردهای بین‌المللی

- بهره‌گیری از تجارب دستگاه‌های اجرایی، سازمان‌ها، شرکت‌ها و واحدهای معدنی

- استفاده از تخصص‌ها و تجربه‌های کارشناسان و صاحبنظران بخش‌های خصوصی و دولتی

- پرهیز از دوباره کاری‌ها و اتلاف منابع مالی و غیرمالی کشور

- توجه به اصول و موازین مورد عمل موسسات تهییه‌کننده استاندارد

امید است نشریه "راهنمای ارزیابی سیستم ایمنی، بهداشت و محیط زیست (HSE) در معدن" گام موثری در زمینه یکسان‌سازی فعالیت‌های معدنی در کشور باشد. همچنین مجریان و دستاندرکاران بخش معدن با به کارگیری این نشریه، در راستای هماهنگ‌سازی و تکامل استانداردها مشارکت نمایند.

## شورای عالی برنامه تهییه ضوابط و معیارهای معدن

## مجری طرح

جعفر سرقینی

معاون امور معدن و صنایع معدنی - وزارت صنعت، معدن و تجارت

### اعضای شورای عالی به ترتیب حروف الفبا

سیف‌ا... امیری

کارشناس ارشد مهندسی صنایع- وزارت صنعت، معدن و تجارت

فرزانه آقازمانعلی

کارشناس ارشد مهندسی صنایع- معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس جمهور

بهروز بربنا

کارشناس مهندسی معدن- سازمان زمین‌شناسی و اکتشافات معدنی کشور

عبدالعالی حقیقی

کارشناس ارشد زمین‌شناسی

جعفر سرقینی

دکترای مهندسی فرآوری مواد معدنی- وزارت صنعت، معدن و تجارت

علیرضا غیاثوند

کارشناس ارشد زمین‌شناسی اقتصادی- وزارت صنعت، معدن و تجارت

حسن مدنی

کارشناس ارشد مهندسی معدن- دانشگاه صنعتی امیرکبیر

هرمز ناصرنیا

کارشناس ارشد مهندسی معدن- سازمان نظام مهندسی معدن

### اعضای کارگروه استخراج به ترتیب حروف الفبا

محمد فاروق حسینی

دکترای مهندسی معدن، مکانیک سنگ- دانشگاه تهران

مصطفی شریفزاده

دکترای مهندسی مکانیک سنگ- دانشگاه صنعتی امیرکبیر

کورش شهریار

دکترای مهندسی معدن- دانشگاه صنعتی امیرکبیر

حسن مدنی

کارشناس ارشد مهندسی معدن- دانشگاه صنعتی امیرکبیر

علی مرتضوی

دکترای مهندسی انفجار، مکانیک سنگ- دانشگاه صنعتی امیرکبیر

### اعضای کارگروه تنظیم و تدوین به ترتیب حروف الفبا

مهری ایران‌نژاد

دکترای مهندسی فرآوری مواد معدنی- دانشگاه صنعتی امیرکبیر

مصطفی شریفزاده

دکترای مهندسی مکانیک سنگ- دانشگاه صنعتی امیرکبیر

علیرضا غیاثوند

کارشناس ارشد زمین‌شناسی اقتصادی- وزارت صنعت، معدن و تجارت

حسن مدنی

کارشناس ارشد مهندسی معدن- دانشگاه صنعتی امیرکبیر

بهزاد مهرابی

دکترای زمین‌شناسی اقتصادی- دانشگاه تربیت معلم

پیش‌نویس این گزارش توسط آقای مهندس صالح قاسمی و خانم مهندس مریم امامی تهیه شده و پس از بررسی و تایید توسط کارگروه استخراج، به تصویب شورای عالی برنامه رسیده است.

## مقدمه

با رشد روز افزون صنایع و توسعه صنعتی در کشورها، حجم عملیات معدنی افزایش پیدا کرده و اهمیت آن بیشتر شده است. عملیات معدنکاری از جمله فعالیت‌هایی است که در مقایسه با دیگر بخش‌های صنعت با خطرات زیادی همراه است. به دلیل وقوع حوادثی که منجر به فوت یا معلولیت‌های مختلف می‌شوند، ارزیابی بهداشت، ایمنی و محیط زیست (HSE) در معادن اهمیت زیادی دارد. نتایج بررسی و ارزیابی HSE کمک موثری برای مدیران و مهندسان در تصمیم‌گیری و طراحی سیستم‌های بهداشت و ایمنی محیط‌های پرخطر است و از بروز حوادث ناگوار جلوگیری می‌کند.

حفظ و ارتقای سلامت نیروی کار از یک سو و پیشگیری از آسیب‌های مخرب زیستمحیطی در روند توسعه اقتصادی از سوی دیگر، نیازمند راهکارهای اساسی و مکمل هستند. اجرای این راهکارها سبب افزایش راندمان کاری، ارتقای بهره‌وری و فرهنگ‌سازی اثر بخش و ماندگار در معادن و نیروی کاری می‌شود.

برخلاف اکثر عملیات تولیدی، ارزیابی سطح ایمنی و بررسی عوامل کاهنده آن کاری پیچیده و زمانبر است. در وقوع یک حادثه، حداقل دو عامل کلی محیط و عمل نایمین، دخیل‌اند. بیان سهم هر یک از این دو عامل به صورت اعداد مستلزم بررسی‌های دقیق است و در اکثر موارد ارایه دقیق ارقام ممکن نیست.

نشریه "راهنمای ارزیابی سیستم ایمنی، بهداشت و محیط زیست (HSE) در معادن" در راستای اهداف برنامه تهیه ضوابط و معیارهای معدن و با بهره‌گیری از تجربیات غنی موجود در کشور و نیز با استفاده از ضوابط، استانداردها و آینه‌نامه‌های موجود ملی و بین‌المللی تهیه شده است و طی آن پس از بیان تعاریف و مفاهیم مهم در این حوزه، شاخص‌های ارزیابی ایمنی، بهداشت و محیط زیست در معادن و نحوه ارزش‌گذاری و چگونگی ارزیابی آن‌ها ارایه شده است.



عنوان	فهرست	صفحة
	<b>فصل اول - تعاریف و مفاهیم.</b>	۱
۱-۱- آشنایی	.....	۳
۲-۱- مفهوم و تعریف HSE	.....	۳
۳-۱- مسؤول یا سرپرست معدن	.....	۳
۴-۱- مسؤول فنی معدن	.....	۳
۵-۱- مهندس ناظر معدن	.....	۴
۶-۱- مسؤول ایمنی معدن	.....	۴
۷-۱- مسؤول بهداشت و سلامت	.....	۴
۸-۱- مسؤول حفاظت محیط زیست	.....	۴
۹-۱- تعریف حادثه	.....	۵
۱۰-۱- عوامل و شرایط موثر در ایجاد حادثه (اعمال غیرایمن و شرایط غیرایمن)	.....	۵
۱۰-۱-۱- عوامل و شرایط غیرایمن سیستمی	.....	۵
۱۰-۱-۲- عوامل و شرایط غیرایمن محیطی	.....	۵
۱۰-۱-۳- عوامل و شرایط غیرایمن انسانی	.....	۵
۱۰-۱-۴- عوامل و شرایط غیرایمن روانی و اجتماعی	.....	۶
۱۱-۱- ضریب شدت حادثه	.....	۶
۱۲-۱- ضریب فراوانی حادثه (ضریب تکرار حادثه)	.....	۶
۱۳-۱- روزهای کاری از دست رفته	.....	۶
۱۴-۱- آموزش HSE	.....	۷
۱۵-۱- علایم هشدار دهنده و وسائل ارتباطی	.....	۸
۱۶-۱- مدارک و اطلاعات مورد نیاز معدن	.....	۸
۱۷-۱- شاخص‌های HSE	.....	۸
	<b>فصل دوم - شاخص‌های ارزیابی ایمنی در معدن</b>	۱۱
۱-۲- آشنایی	.....	۱۳
۲-۲- آمار حوادث	.....	۱۳
۳-۲- شاخص‌های ایمنی نیروی انسانی	.....	۱۳
۴-۲- شاخص‌های ایمنی در سیستم مدیریت	.....	۱۳
۵-۲- شاخص‌های ارزیابی ایمنی در چالزنی، آتشباری و نگهداری مواد ناریه	.....	۱۴
۶-۲- شاخص‌های ارزیابی ایمنی در تهویه	.....	۱۴
۷-۲- شاخص‌های ایمنی سیستم نگهداری	.....	۱۵
۸-۲- شاخص‌های سیستم ترابری (بارگیری و باربری)	.....	۱۵
۹-۲- ماشین‌آلات معدنی	.....	۱۶
۱۰-۲- خدمات فنی (سیستم برق‌رسانی و روشنایی و هوای فشرده)	.....	۱۷
۱۱-۲- شاخص‌های ایمنی محیط کار در معدن	.....	۱۷
۱۲-۲- سیستم‌های پیشگیری و کنترل آتش‌سوزی و انفجار	.....	۱۸
۱۳-۲- مسایل ویژه معادن گازدار و گرد زغال‌دار	.....	۱۸

<b>۲۱</b>	<b>فصل سوم- شاخص‌های ارزیابی بهداشت....</b>
۲۳	۱-۱- آشنایی.....
۲۳	۲-۲- شاخص‌های ارزیابی بهداشت فردی و عمومی در معدن .....
۲۳	۳-۳- شاخص‌های ارزیابی امداد و نجات و کمک‌های اولیه.....
۲۴	۴-۴- معاینات و تجهیزات درمانی در معدن.....
۲۴	۵-۵- بیماری‌های ناشی از کار در معدن .....
۲۴	۶-۶- مشکلات روانی ناشی از محیط کار در معدن.....
۲۴	۷-۷- شاخص‌های ارزیابی مدیریت بهداشت معدن .....
<b>۲۵</b>	<b>فصل چهارم- شاخص‌های ارزیابی محیط زیست.</b>
۲۷	۱-۱- آشنایی.....
۲۷	۲-۴- چشم انداز محدوده معدنی و بازسازی.....
۲۷	۳-۴- تاثیر عملیات معدنکاری بر وضعیت اکولوژی منطقه.....
۲۷	۴-۴- تاثیر عملیات معدنکاری بر آلودگی صوتی و ارتعاش.....
۲۸	۵-۴- تاثیر عملیات معدنکاری بر وضعیت آب منطقه.....
۲۸	۶-۴- تاثیر عملیات معدنکاری بر وضعیت خاک منطقه.....
۲۸	۷-۴- تاثیر عملیات معدنکاری بر وضعیت اقلیم و هوای منطقه.....
۲۸	۸-۴- تاثیر عملیات معدنکاری بر کاربری و قابلیت زمین .....
۲۹	۹-۴- شاخص‌های ارزیابی تاثیر عملیات معدنکاری بر مسایل فرهنگی- اجتماعی منطقه.....
۲۹	۱۰-۴- وضعیت سیستم مدیریت زیستمحیطی معدن .....
<b>۳۱</b>	<b>فصل پنجم- ارزش‌گذاری عددی شاخص‌ها.....</b>
۳۳	۱-۱- آشنایی.....
۳۳	۲-۵- تعیین ضریب اهمیت شاخص‌ها.....
۳۳	۳-۵- ارزش‌گذاری عددی نسبی معدن بر اساس تقسیمات چهارگانه آن‌ها .....
۳۵	۴-۵- ارزش‌گذاری عددی نسبی معدن بر اساس درجات مختلف .....
<b>۴۱</b>	<b>فصل ششم- دستورالعمل ارزیابی کلی (HSE)</b>
۴۳	۱-۱- آشنایی.....
۴۳	۲-۶- تعیین ارزش عددی هر یک از شاخص‌ها.....
۶۴	۳-۶- ارزیابی کمی HSE .....
۶۵	۴-۶- اعمال ضرایب تصحیح .....
۶۵	۵-۶- تقسیم‌بندی کلی معدن بر اساس امتیاز (HSE) .....
۶۵	۶-۶- مثال موردی .....

# فصل ١

---

---

---

تعاريف و مفاهيم



## ۱-۱- آشنایی

در این فصل به تعریف HSE (بهداشت<sup>۱</sup>، ایمنی<sup>۲</sup> و محیط زیست<sup>۳</sup>) و معرفی پستهای سازمانی مسؤول از جمله پستهای سازمانی کلیدی مانند سرپرست معدن، مسؤول فنی معدن، مهندس ناظر، مسؤول ایمنی، مسؤول بهداشت و سلامت، مسؤول حفاظت محیط زیست و چگونگی تعامل آنان در مقابل همدیگر در مقوله HSE پرداخته شده و وظایف هر یک از پستها به طور کامل مشخص شده است.

در بخش بعدی این فصل تعریف علمی حادثه و عوامل و شرایط موثر در ایجاد حادثه تشریح شده و طبقه‌بندی عوامل آن از جمله عوامل و شرایط غیرایمن سیستمی، عوامل و شرایط غیرایمن محیطی، عوامل و شرایط غیرایمن انسانی و عوامل و شرایط غیرایمن روانی و اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است. به منظور ارزیابی و مقایسه معادن از نظر حوادث، شاخص‌های شدت حادثه، ضریب فراوانی (تکرار حادثه) و روزهای کاری از دست رفته و رابطه بین آن‌ها و فرمول‌های مربوطه بررسی شده است. علایم هشدار ایمنی و مدارک مورد نیاز برای برقراری ایمنی مطمئن در معدن از جمله موارد دیگری است که در انتهای این فصل مورد بررسی قرار گرفته است.

## ۱-۲- مفهوم و تعریف HSE

این اصطلاح از ابتدای واژگان سلامت (بهداشت)، ایمنی و محیط زیست گرفته شده است. رعایت اصول و مقررات HSE یکی از مهم‌ترین محورهای دستیابی به رشد اقتصادی و توسعه صنعتی است. تعیین دقیق عوامل و مسوولان ذیربطر در نظارت بر اجرای مقررات HSE در کلیه مراحل عملیات معدنی از جمله عناصر اصلی استقرار شبکه مدیریت HSE در معادن است.

## ۱-۳- مسؤول یا سرپرست معدن

فردی است که توسط دارنده پروانه عملیات استخراج به این سمت منصوب می‌شود و مسؤولیت کلیه عملیات معدن را به عهده دارد.

## ۱-۴- مسؤول فنی معدن

طبق آیین‌نامه اجرایی قانون معدن، مسؤول فنی عملیات فردی است که اداره کلیه امور فنی معدن به عهده اوست و توسط دارنده پروانه عملیات از میان افراد واجد شرایط انتخاب و به وزارت صنعت، معدن و تجارت معرفی می‌شود. حدود صلاحیت مسوولان توسط قانون نظام مهندسی معدن تعیین می‌شود.

1- Health

2- Safety

3- Environment

## ۱-۵-مهندس ناظر معدن

فردی است که طبق قانون نظام مهندسی معدن تعیین می‌شود و مامور نظارت و کنترل عملیات معدنی است.

## ۱-۶-مسوول ایمنی معدن

بخشی از مفاد آیین‌نامه ایمنی معدن در مورد وظایف و مسؤولیت‌های مسؤول ایمنی معدن به شرح زیر است:

الف- مسوول ایمنی ضمن آگاهی از روش‌های ایمنی، مسؤولیت نظارت بر ایمنی عملیات، استخراج و بهره‌برداری معدن را به عهده دارد و توسط سرپرست معدن به این سمت منصوب می‌شود.

ب- به استناد آیین‌نامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار در کلیه معدن که حداقل ۲۵ نفر کارگر دارند باید یک نفر ذیصلاح به عنوان مسؤول ایمنی تعیین شود. بدیهی است در معدن کمتر از ۲۵ نفر، وجود یک نفر مسؤول ایمنی ضروری است اما این مسؤولیت را می‌توان به مسؤول فنی واگذار کرد تا در صورت داشتن صلاحیت، مطابق آیین‌نامه مربوطه عهده‌دار این مسؤولیت باشد.

پ- مسؤول ایمنی هر معدن به عنوان ناظر و کنترل کننده عملیات و انطباق دادن معدن با بندهای مندرج در این دستورالعمل و دیگر آیین‌نامه‌های مصوب مراجع ذیصلاح تعیین می‌شود تا با حضور و بازرسی از معدن، توصیه و پیشنهادهای خود را به منظور پیشگیری و رفع خطر تذکر داده و در صورت حساسیت موضوع، آن را کتبی به مسؤولان معدن گزارش دهد و در صورت تشخیص خطر حتمی، برابر مقررات تا رفع خطر نسبت به توقف عملیات در محل خطر اقدام کند.

ت- کلیه کارگاه‌های معدنی اعم از سطحی یا زیرزمینی در هر شیفت کاری، باید حداقل یک بار توسط مسؤول ایمنی یا جانشین وی مورد بازدید قرار گیرد.

ث- قبل از شروع به کار در هر شیفت کاری، مسؤول ایمنی معدن یا جانشین وی باید از کارگاه مربوطه بازدید کند و پس از حصول اطمینان از این بودن آن، به کارگران مجوز ورود داده شود.

## ۱-۷-مسوول بهداشت و سلامت

فردی است که بررسی وضعیت بهداشت و سلامت نیروی کار در معدن را به عهده دارد و با ارزیابی وضعیت سلامت آنان با شیوه‌های مختلف، در فواصل زمانی معین، باعث کاهش اثرات منفی کار در معدن بر روی سلامت کارکنان می‌شود. در کلیه معدن که حداقل ۲۵ نفر کارگر داشته باشند، باید یک نفر ذیصلاح به عنوان مسؤول بهداشت و سلامت به استناد آیین‌نامه کمیته حفاظت فنی و بهداشت کار تعیین شود.

## ۱-۸-مسوول حفاظت محیط زیست

این فرد مسؤولیت تلاش در بهبود وضع اقلیم و هوا، آب، خاک (زیست بوم) اکولوژی- تغییر کیفیت مناظر و چشم‌اندازهای منطقه‌های عملیاتی معدن را به عهده دارد.

**۱-۹- تعریف حادثه**

حادثه عبارت از یک اتفاق یا واقعه ناخواسته و برنامه‌ریزی نشده‌ای است که در اثر عوامل و شرایط غیرایمن حادث می‌شود و انجام کار، پیشرفت یا ادامه آن را مختل می‌سازد و منجر به خدمات و خسارت‌های مالی و جانی و یا هر دو با هم می‌شود.

**۱-۱۰- عوامل و شرایط موثر در ایجاد حادثه (اعمال و شرایط غیرایمن)****۱-۱۰-۱- عوامل و شرایط غیرایمن سیستمی**

- الف- طراحی نامناسب و غیراستاندارد ایستگاه‌ها و جایگاه‌های کار
- ب- طراحی نامناسب و غیراستاندارد تجهیزات و ماشین‌آلات کار
- پ- عدم انطباق دستگاه‌ها و ماشین‌آلات با نوع کار و کارگر
- ت- نقص فنی و خرابی تجهیزات و ماشین‌آلات
- ث- طراحی فرآیندهای تولیدی بدون در نظر گرفتن مسائل HSE
- ج- کار با مواد، محصولات و تجهیزات خطرناک

**۱-۱۰-۲- عوامل و شرایط غیرایمن محیطی**

- الف- نامناسب بودن محیط از نظر عوامل فیزیکی زیان‌آور محیط کار به طور عام
- ب- نامناسب بودن محیط از نظر عوامل شیمیایی زیان‌آور محیط کار به طور عام
- پ- نامناسب بودن محیط از نظر عوامل نور و روشنایی به طور خاص
- ت- وجود سر و صدای بیش از حد مجاز ناشی از ماشین‌آلات و دستگاه‌ها به طور خاص
- ث- شرایط جوی نامناسب محیط کار (رطوبت، سرما و گرمای بیش از حد مجاز) به طور خاص
- ج- تشعشعات مضر
- چ- ارتعاشات ماشین‌آلات
- ح- انتشار گرد و غبار، دود، دمه‌های فلزات (فیوم)، گازها و بخارات شیمیایی در محیط کار

**۱-۱۰-۳- عوامل و شرایط غیرایمن انسانی**

- الف- عدم رعایت قوانین، مقررات و دستورالعمل‌های مربوطه
- ب- عدم آگاهی و آموزش کافی
- پ- عدم مهارت کافی (بی‌تجربگی)
- ت- عدم نظارت و بازرگانی مستمر
- ث- عدم مدیریت و بی‌برنامگی
- ج- انجام کارها و رفتارهای غلط و نامناسب در حین فعالیت نظیر شوخی، دویدن و پریدن

- ج- عدم استفاده از وسایل و امکانات ایمنی
- ح- از کار انداختن و از رده خارج کردن حفاظها و تجهیزات ایمنی دستگاهها
- خ- بی احتیاطی، بی دقیقی و نبود نظم و انضباط
- د- اتکا به تجربه، سابقه و نادیده گرفتن ضوابط و دستورالعملها

#### ۱۰-۴- عوامل و شرایط غیرایمن روانی و اجتماعی

- الف- خستگی و خوابآلودگی
- ب- وجود تبعیض در محیط کار
- پ- عدم امنیت شغلی
- ت- تنش‌های روانی ناشی از کار زیاد
- ث- مشکلات خانوادگی
- ج- بی‌انگیزگی در کار
- چ- مشکلات اجتماعی

#### ۱۱-۱- شدت حادثه

شدت حادثه، تعداد روزهای تلف شده‌ای است که بر مبنای یک هزار ساعت کار تعیین می‌شود. به عبارت دیگر تعداد روزهایی که کارگران در هر هزار ساعت کاری از کار باز می‌مانند و با استفاده از رابطه ۱-۱ محاسبه می‌شود:

$$S_R = \frac{N_d \times 10^3}{T} \quad (1-1)$$

که در آن:

$S_R$  شدت حادثه

$N_d$  مجموع روزهای کاری از دست رفته یا تلف شده

$T$  ساعت کار در بازه زمانی معین

#### ۱۲-۱- ضریب فراوانی حادثه (ضریب تکرار حادثه)

ضریب تکرار حادثه بیانگر تعداد حوادثی است که منجر به ضایعات انسانی در یک میلیون ساعت کاری می‌شود که از رابطه ۲-۱ محاسبه می‌شود:

$$F_R = \frac{N \times 10^6}{T} \quad (2-1)$$

که در آن:

$F_R$  ضریب تکرار حادثه

نحویات

*T* تعداد ساعت کار در یک یا زمانی معین

### ۱-۱۳- روزهای کاری از دست رفته (تلف شده)

روزهای کاری از دست رفته شامل روزهایی است که کارگر از کار می‌افتد یا فعالیت کاری محدود می‌شود. تعداد روزهای تلف شده با توجه به صدمات و ضایعات حادثه‌ای، طبق مقررات از جدول ۱-۱ به دست می‌آید.

### جدول ۱-۱- تعداد روزهای تلف شده کاری بر اساس نوع آسیب

ردیف	نوع آسیب	درجه از کارافتادگی	تعداد روز کار
۱	مرگ	۱۰۰	۷۵۰۰
۲	از کارافتادگی کامل و دایم	۱۰۰	۶۰۰۰
۳	قطع دست از بالای آرنج، شامل مفصل شانه	۷۵	۴۵۰۰
۴	قطع دست از بالای آرنج، شامل آرنج	۶۰	۳۶۰۰
۵	قطع دست دست از زیر مج	۵۰	۳۰۰۰
۶	قطع انگشت شست تا بالای مفصل بالا	۱۰	۶۰۰
۷	قطع انگشت تا بالای مفصل پایین	۵	۳۰۰
۸	قطع انگشت مفصل میانه یا بالای آن	۵	۳۰۰
۹	قطع مفصل پایین یا بالای آن تا مفصل بالا	۵	۳۰۰
۱۰	قطع مفصل پایین یا بالای آن نرسیده به مفصل بالا	۲/۲	۱۵۰
۱۱	قطع مفصل انگشت در زیر مفصل پایین با آسیب استخوان میانه	۱/۲۵	۷۵
۱۲	قطع دو انگشت	۱۲/۵	۷۵۰
۱۳	قطع سه انگشت	۲۰	۱۲۰۰
۱۴	قطع چهار انگشت	۳۰	۱۸۰۰
۱۵	قطع شست و یک انگشت	۲۰	۱۲۰۰
۱۶	قطع شست و دو انگشت	۲۵	۱۵۰۰
۱۷	قطع شست و سه انگشت	۳۳/۵	۲۰۰۰
۱۸	قطع شست و چهار انگشت	۴۰	۲۴۰۰
۱۹	قطع پا، بالای زانو	۷۵	۴۵۰۰
۲۰	قطع پا، پایین زانو	۵۰	۳۰۰۰
۲۱	قطع مج پا	۴۰	۲۴۰۰
۲۲	قطع شست پا در زیر مفصل بالا	۵	۳۰۰
۲۳	قطع شست پا در زیر مفصل پایین	۲/۵	۱۵۰
۲۴	قطع دو شست	۱۰	۶۰۰
۲۵	هر انگشت پا به طور کامل	۲/۵	۱۵۰
۲۶	هر انگشت پا غیر از شست و به طور جزئی	۱/۲	۷۵
۲۷	یک چشم، از دست رفتن بینایی	۳۰	۱۸۰۰
۲۸	دو چشم (کوری کامل)	۱۰۰	۶۰۰۰
۲۹	یک گوش، از دست رفتن شنوایی	۱۰	۶۰۰
۳۰	دو گوش (کری کامل)	۵۰	۳۰۰۰

## ۱۴-۱- آموزش HSE

مدیران، سرپرستان و کارگران معدن باید در سطوح مختلف آموزش‌های HSE را بگذرانند و عوامل و موانع بهبود، ارتقاء عملکردها، شرایط نایمن و غیرسالم را شناسایی و اصلاح کنند. مسؤولان رده‌های مختلف معدن نیاز به آموزش در مورد تجزیه و تحلیل حوادث دارند تا بتوانند علل و عوامل بازدارنده و ضعف‌های اساسی در مورد HSE را شناسایی و رفع کنند. آموزش، بخش مهم و یکپارچه‌ای از خط مشی کلی HSE در معدن است و باید حداقل استانداردها تعیین و بر اساس آن اطمینان حاصل شود که کارکنان از خطرات حوزه کار و حیطه مهارت خود آگاه هستند و اقدامات کنترلی برای کاهش آسیب‌های فردی، جمعی و اموال و محیط زیست انجام می‌گیرند. بدین منظور باید آموزش‌های لازم در جهت اقدامات بازدارنده از بروز حادثه، به افراد داده شود.

## ۱۵- عالیم و هشدارهای ایمنی و وسایل ارتباط جمیع

دقت به عالیم و تابلوهای ایمنی در معادن اهمیت ویژه‌ای دارد، بنابراین باید مفهوم عالیم را آموزش داد و نسبت به رعایت آن‌ها کنترل و از انجام کارهای نایمن جدا خودداری کرد. در مسیر تردد باید تابلوهای راهنمای نصب شود. وسایل ارتباطی هشدار دهنده را باید بر روی وسایل نقلیه و جرثقیل‌ها نصب کرد تا در موقع خطر، از عالیم اخطار آن‌ها استفاده شود.

## ۱۶- مدارک و اطلاعات مورد نیاز از نظر ایمنی

بر اساس قوانین موجود، اکتشاف کننده یا بهره‌بردار باید مدارک مشروحه زیر را در دفتر معدن نگهداری کند.

الف- پرونده اکتشاف یا بهره‌برداری یا کپی آن‌ها

ب- نقشه محدوده به مقیاس حداقل ۱:۲۵۰۰ و نقشه بهره‌برداری به مقیاس حداقل ۱:۵۰۰ و در معادن زیرزمینی نقشه به مقیاس ۱:۱۰۰۰ و همچنین یک نقشه از کارگاه و تاسیسات خارج به مقیاس حداقل ۱:۵۰۰

پ- دفتر مخصوص برای ثبت نظرات، تذکرات و دستورات مربوط به طرز کار و رعایت اصول HSE و سایر موارد از طرف بازرسان

ت- دفتر مخصوص ثبت حوادث و گزارش اقدامات معموله طبق نمونه

ث- آین نامه‌های ایمنی معادن و سایر آین نامه‌های مصوب شورای عالی حفاظت فنی

ج- مفاد کلیه مقررات و آین نامه‌های مصوب شورای عالی حفاظت فنی در مورد نکات ایمنی مرتبط با لوازم و کالاها و تجهیزات معدنی و همچنین کلیه سفارشات و نکات احتیاطی و ایمنی که از طرف سازندگان و تولیدکنندگان و لوازم و تجهیزات معدنی و کالاها توصیه می‌شود، لازماً اجرا است.

## ۱۷- شاخص‌های HSE

برای ارزیابی وضعیت HSE در معادن شاخص‌های مختلفی در سه گروه اصلی بهداشت، ایمنی و محیط زیست باید مد نظر قرار گیرد که این شاخص‌ها در شکل ۱-۱ نشان داده شده‌اند.



شکل ۱-۱- شاخص‌های ارزیابی HSE



## **۲ فصل**

---

---

---

### **شاخص‌های ارزیابی**

### **ایمنی در معدن**



**۱-۲- آشنایی**

هدف از این فصل، آشنایی با شاخص‌های ارزیابی HSE در بخش ایمنی، آمار حوادث و تجزیه و تحلیل آن است. در بخش بعدی شاخص‌های ایمنی نیروی انسانی از جمله آموزش، که پایه و اساس ارتقای فرهنگی و مهارتی کارکنان معدن به منظور رعایت قوانین و دستورالعمل‌ها، استفاده از وسایل حفاظت فردی و به کارگیری تجهیزات و ماشین‌آلات به طور ایمن و صحیح ارایه شده است.

**۲-۱- آمار حوادث**

آمار حوادث مطابق رابطه‌های شدت و فراوانی حادثه که در فصل اول توضیح داده شده، تهیه می‌شود.

**۲-۲- شاخص‌های ایمنی نیروی انسانی**

الف- وضعیت کارگران از نظر آموزش‌های کوتاه مدت مهارت و ایمنی  
 ب- سطح فرهنگ ایمنی و میزان پاییندی کارگران به اجرای مقررات ایمنی  
 پ- وضعیت کارگران از نظر شرایط سنی و آمادگی جسمانی  
 ت- وضعیت کارگران از نظر استفاده از وسایل حفاظت فردی (کلاه ایمنی، لباس کار، کفش ایمنی، ماسک حفاظتی، دستکش ایمنی و کمربند ایمنی)

ث- مدت زمان کاری کارگران مطابق آیین‌نامه‌های قانون کار

ج- نحوه تغییر شیفت در کارگاه و تحويل صحیح به کارکنان شیفت بعدی

چ- سطح آموزش و مهارت افراد برای کار با هر یک از ماشین‌آلات معدنی

**۲-۳- شاخص‌های ایمنی در سیستم مدیریت**

الف- کیفیت و نحوه استفاده از فرم حوادث ناشی از کار در معدن  
 ب- وضعیت بازرگانی و نظارت بر رعایت قوانین و مقررات ایمنی  
 پ- تمهیدات تشویقی و تنبیه‌ی افراد قانون‌مدار و خاطی در مورد رعایت مقررات ایمنی  
 ت- فرآیند آگاه‌سازی و اطلاع‌رسانی کارگران از دستورالعمل‌های ایمنی  
 ث- وضعیت برگزاری دوره‌های آموزش، کنفرانس و همایش‌های ایمنی برای نیروی انسانی شاغل در معدن  
 ج- میزان و چگونگی آموزش افراد تازه استخدام شده  
 چ- وضعیت تجهیزات ارتباطی در معدن در مواقع بروز حوادث

- ح- وضعیت نصب عالیم هشدار دهنده و پیام‌های ایمنی در موقعیت‌های خطرناک معدن
- خ- میزان تاثیر صلاحیت افراد از نظر ایمنی برای انجام کارهای مختلف در گزینش آنها
- د- نوع عملکرد سامانه ایمنی مستقر در معدن
- ذ- وضعیت تجهیزات ایمنی (آتش‌نشانی و وسایل حفاظت فردی) از نظر تعداد و کیفیت
- ر- وضعیت مدیریت معدن از نظر کیفیت و دارا بودن مسوولان ایمنی، فنی و مهندس ناظر
- ز- وضعیت مدیریت معدن از نظر در دسترس بودن مدارک مربوط به اکتشاف، بهره‌برداری و نقشه‌های ذیربط و همچنین آیین‌نامه‌های ایمنی معادن و حفاظت فنی و بهداشت کار در معدن
- ژ- ثبت نظرات، دستورات و تذکرات بازرگان وزارت کار، رفاه و تامین اجتماعی و مهندس ناظر وزارت صنعت، معدن و تجارت و همچنین ثبت کلیه اقدامات ایمنی و بهداشت کار توسط مسؤول مربوط در معدن
- س- تعیین تعداد و مشخصات کارگران شاغل در کارگاه‌های زیرزمینی معدن در هر زمان لازم
- ش- حضور مسوولان معدن هنگام اشتغال کارگران در جبهه کارهای فعال
- ص- مشخص بودن نقاط نقشه‌برداری شده در معدن به منظور تعیین دقیق محل حوادث
- ض- میزان رعایت آیین‌نامه کارهای سخت و زیان‌آور

## ۲-۵- شاخص‌های ارزیابی ایمنی در چالزنی، آتشباری و نگهداری مواد ناریه

- الف- صلاحیت و سابقه کار متصدی آتشباری
- ب- وضعیت کنترل مواد ناریه برای جلوگیری از فساد و یخ‌زدگی
- پ- وضعیت مکان و شرایط انبار (تهویه، دمای محیط و نگهداری به منظور پیشگیری از آتش‌سوزی و انفجار)
- ت- نحوه کنترل دقیق ورود و خروج افراد و مواد ناریه به انبار و محل عملیات
- ث- چگونگی نحوه کنترل مدار انفجار قبل از آتشباری
- ج- رعایت نکات ایمنی در حمل، انبارداری و استفاده از مواد ناریه، فتیله و چاشنی مجاز
- چ- وضعیت کنترل حمل و نقل مواد ناریه در معدن تحت نظارت آتشبار و میزان رعایت موارد ایمنی لازم
- ح- وضعیت کنترل اطلاع و خبرسازی با عالیم هشدار دهنده به پرسنل و سایرین قبل از شروع آتشباری
- خ- نحوه رعایت حداقل فاصله جان‌پناه از محل

## ۲-۶- شاخص‌های ارزیابی ایمنی در تهویه

- الف- وضعیت اندازه‌گیری و ثبت مقدار آلودگی هوا از نظر گازهای غیرمجاز
- ب- وضعیت اندازه‌گیری و ثبت مقدار آلودگی هوا از نظر گرد و غبار

- پ- چگونگی و وضعیت نصب تابلوی ثبت میزان آلاینده‌های هوا در دهانه‌های ورودی معدن
- ت- وضعیت اقدامات کاهش و خنثی‌سازی آلودگی‌های هوای معدن
- ث- وضعیت کنترل سرعت هوا در معدن
- ج- وضعیت کنترل شدت جریان هوا در معدن
- چ- وضعیت کنترل دما و رطوبت هوا
- ح- میزان کنترل بادبزن‌های اصلی معدن
- خ- کیفیت تجهیزات بادبزن‌ها از نظر سیستم‌های تعیین فشار، توقف و عمل معکوس
- د- نوع و کیفیت کنترل باز و بسته شدن درب‌های تهویه
- ذ- استفاده از مصالح مجاز برای درب تهویه در معدن
- ر- نصب تور سیمی و حفاظ مناسب در مقابل پروانه بادبزن

## ۷-۲- شاخص‌های ارزیابی ایمنی سیستم نگهداری

- الف- فواصل زمانی کنترل پتانسیل ریزش
- ب- وضعیت سیستم‌های نگهداری نصب شده از نظر استحکام و مقاومت
- پ- بازرگانی وسایل نگهداری چاهها و کارگاه‌های غیرفعال
- ت- کنترل وضعیت استحکام در سیستم‌های نگهداری
- ث- چگونگی بازیابی وسایل نگهداری
- ج- چگونگی تعویض وسایل نگهداری
- چ- حصول اطمینان از استحکام حفریات مربوطه قبل از ترک معدن
- ح- وضعیت پایداری پله‌ها در معادن روباز

## ۸-۲- شاخص‌های ارزیابی ایمنی سیستم ترابری (بارگیری و باربری)

- الف- وضعیت نصب تابلوهای راهنمایی
- ب- وضعیت وسایل نقلیه از نظر دستگاه‌های هشدار دهنده
- پ- کیفیت رعایت نکات ایمنی در مورد شیب راهها و پیچ‌ها
- ت- وضعیت عرض راهها، پیچ‌ها و شیب‌ها
- ث- وضعیت وسایل حمل و نقل افراد

- ج- شیوه کنترل سرعت وسایل حمل و نقل
- ج- شیوه کنترل حمل بار بیش از ظرفیت
- ح- سطح آموزش افراد برای کار با ماشین آلات مربوطه و رعایت نکات ایمنی در حمل و نقل
- خ- وضعیت بازدید از ماشین آلات ترابری
- د- چگونگی تامین قابلیت دید کافی در کامیون های بزرگ جاده ای
- ذ- وضعیت نور وسایل نقلیه و ترابری
- ر- حصول اطمینان از سرویس و نگهداری واگن ها به صورت منظم
- ز- روشن شدن علایم مخصوص در پذیرشگاه به نشانه حمل مسافر در هنگام حمل مسافر
- ژ- رعایت سرعت حرکت وسایل نقلیه برای جابه جایی افراد
- س- وضعیت تامین روشنایی در جلو لوکوموتیو
- ش- وضعیت ترمز واگن ها

## ۹-۲- ماشین آلات معدنی

- الف- وضعیت بازرسی فنی ماشین آلات معدنی (نظیر جرثقیل ها و بالابرها)
- ب- وضعیت حفاظ کلیه قسمت های متحرک دستگاهها نظیر زنجیر، تسمه و چرخ دنده های موجود در ماشین آلات معدن
- پ- وضعیت تجهیزات بالابرها و وینچ ها و مجهز بودن به پاراشوت و ترمز ایمنی
- ت- کیفیت رعایت ظرفیت مجاز و سیستم قطع کن برای بار بیش از حد در جرثقیل های موجود در معدن
- ث- وضعیت راه اندازی ناو زنجیری یا نوار نقاله
- ج- وضعیت وسایل توقف ناو زنجیری یا نوار نقاله های مورد استفاده در معدن
- چ- وضعیت تمیزی اطراف نوار در گالری هایی که از نقاله تسمه ای استفاده می شود در هر شیفت کاری در معدن
- ح- وضعیت بازدید از قرقره های نقاله در هر شیفت کاری معدن
- خ- مجهز بودن چرخ چاه به عمق نما و زنگ اخبار
- د- وضعیت کنترل سیستم دوگانه ترمز چرخ چاه به منظور متوقف کردن در موارد اضطراری
- ذ- وضعیت ضریب اطمینان کابل بالابرها برای حمل مسافر حداقل شش نفری
- ر- وضعیت بازدید از کابل بالابر
- ز- کیفیت کنترل تعویض کابل های بالابر مخصوص حمل افراد
- ژ- چگونگی وضعیت حفاظ ایمنی قسمت های متحرک ماشین آلات استخراج

## ۱۰-۲- خدمات فنی (سیستم برق رسانی، روشنایی و هوای فشرده)

- الف- نحوه انجام بازدید از تجهیزات روشنایی در معدن
- ب- نحوه کنترل سیستم اتصال به زمین
- پ- نگهداری نقشه تکمیل شده تاسیسات برق در دفتر معدن
- ت- وضعیت ثبت هر گونه تعمیرات و تغییرات در تاسیسات برق توسط مسؤول مربوطه در دفتر مخصوص خود
- ث- نحوه و کنترل وضعیت مکان چراغخانه از نظر تهویه و تمیزی تجهیزات و آتش‌نشانی
- ج- رعایت میزان حداقل روشنایی معدن
- چ- تناسب تعداد چراغ‌های انفرادی با تعداد پرسنل معدن
- ح- وجود سیستم‌های کنترل بیش‌باری
- خ- وجود تابلوهای هشدار در مکان‌های دارای خطر برق گرفتگی
- د- نحوه استفاده از وسایل برقی مجاز برای جلوگیری از خطر برق گرفتگی
- ذ- نحوه بازدید از دستگاه‌های ضد انفجار برقی توسط متصدیان مربوط
- ر- نظارت بر وجود وسیله محدود‌کننده ولتاژ و رله‌یابی ایمنی تاسیسات برق برای قطع جریان خودکار در صورت افزایش ولتاژ (از حدی که برای دستگاه‌ها تعیین شده است)
- ز- وضعیت تجهیزات مخازن هوای فشرده از نظر شیر اطمینان و سوپاپ و فشارشکن اضافی
- ژ- چگونگی وضعیت اتصالات و نشت هوای فشرده در معدن
- س- وضعیت بازدید از کمپرسورها
- ش- وضعیت آبکشی در مکان‌های پرآب

## ۱۱-۲- شاخص‌های ارزیابی ایمنی محیط کار

- الف- وضعیت تونل‌ها و گالری‌ها پس از اتمام استخراج
- ب- نحوه حفاظگذاری در محل‌های خطرناک
- پ- وضعیت پله‌ها و نزدبان‌ها از نظر ایمنی
- ت- تعدد راه‌های خروجی برای هر کارگاه استخراج در حال بهره‌برداری
- ث- وضعیت تمیزی و مرتب بودن حفریات معدنی
- ج- کیفیت کنترل ورود و خروج افراد به معدن و محل‌های ممنوعه
- چ- میزان اطمینان از عدم ریزش حفریات و سالم بودن وسایل اجرای تهویه قبل از ورود کارگران به کارگاه‌ها

ح- وضعیت جان‌پناه‌ها

خ- وضعیت ارتباط راه‌های موجود در معادن زیرزمینی به یکدیگر

د- وضعیت مدخل هر یک از راه‌های ورودی معادن از نظر سیل‌گیر یا بهمن‌گیر بودن آن‌ها

ذ- وضعیت عبور افراد از هر یک از راه‌های موجود در معادن

ر- وضعیت تابلوهای اخباری هشدار دهنده در محل‌های ممنوعه

ز- وضعیت رعایت شیب نرده‌بان‌ها

ژ- وضعیت پاگرد در انتهای نرده‌بان‌ها

## ۱۲-۲- سیستم‌های پیشگیری و کنترل آتش‌سوزی و انفجار

الف- وضعیت نصب آتش‌بندها در کارگاه‌ها و راهروهای معادن

ب- وضعیت خاک مخصوص خاکپاش انبار شده در سطل‌های مخصوص و وسایل آتش‌نشانی با توجه به حجم فعالیت معادن

پ- وضعیت بازدید هفتگی، ماهانه، شش ماهه و تست شارژ سالیانه از تجهیزات آتش‌نشانی در معادن

ت- سطح آموزش افراد برای استفاده از تجهیزات آتش‌نشانی

ث- نحوه رعایت نکات ایمنی در مورد خاموش‌کننده‌های دستی

ج- وضعیت بازدیدهای مخصوص از نظر پیشگیری از آتش‌سوزی

چ- تناوب زمان آزمون و شارژ خاموش‌کننده‌های دستی به وسیله افراد متخصص و ماهر

## ۱۳-۲- مسایل ویژه معادن گازدار و گرد زغال‌دار

الف- کیفیت آب‌پاشی هنگام تولید گرد در زمان استخراج معادن زغال‌سنگ

ب- وضعیت کنترل میزان گاز زغال قبل از آتش‌بازاری

پ- وضعیت اندازه‌گیری و ثبت مقدار گاز زغال

ت- وضعیت اندازه‌گیری و ثبت مقدار گرد زغال

ث- فواصل زمانی بازدید از ماشین‌آلات استخراجی (ماشین زغال‌تراش- پیکور- حفار پیوسته)

ج- نحوه جمع‌آوری و خارج کردن گرد و غبار از سقف، کف، و دیوارها، وسایل نگهداری و سایر تجهیزات ثابت

چ- فواصل زمانی بازدیدهای ویژه از نظر پیشگیری از آتش‌سوزی و خودسوزی زغال‌سنگ

ح- وضعیت خاکپاشی در معادن

خ- وضعیت ذخیره خاک کافی به منظور خاکپاشی در نقاط حساس معادن

- د- وضعیت شبکه لوله کشی آب آتش نشانی
- ذ- نحوه استفاده از کابل ها و وسایل برقی مجاز در معادن، به ویژه معادن دارای گاز زغال
- ر- نحوه نظارت بر ضد انفجار بودن کامل تاسیسات برقی در معادن حاوی گاز و گرد زغال
- ز- نحوه نظارت بر استفاده از چراغ انفرادی باطری دار در معادن زغال سنگ
- ژ- وضعیت گروه نجات در معادن گاز دار و گرد زغال دار
- س- وضعیت دستگاه های تنفس انفرادی و دستگاه های اندازه گیری گاز زغال
- ش- وضعیت ثبت گاز دی اکسید کربن برای کنترل خودسوزی
- ص- نحوه کنترل میزان گاز زغال و آپاشی در مکان های حاوی گرد زغال قبل از آتشباری



# فصل ۳

---

## شاخص‌های ارزیابی بهداشت



**۱-۳- آشنایی**

در قسمت اول این فصل، شاخص‌های ارزیابی بهداشت فردی و عمومی در معدن در رابطه با کلیه مسایل مطرح در بهداشت فردی و عمومی، سرویس‌های بهداشتی، حمام، وضعیت بهداشت غذا و غذاخوری‌ها، آب آشامیدنی سالم، کافی و گوارا مطرح شده است. در قسمت بعدی شاخص‌های ارزیابی امداد و نجات و کمک‌های اولیه از نظر وسایل و امکانات و تجهیزات نجات و کمک‌های اولیه و نگهداری صحیح و روزآمد آن‌ها، تشکیل گروه‌های مربوطه و آموزش‌های مهارتی نظارت بر کار و نگهداری به روز آن‌ها اشاره شده است.

**۲-۳- شاخص‌های ارزیابی بهداشت فردی و عمومی در معدن**

- الف- وضعیت کارگران از نظر رعایت اصول بهداشت فردی
- ب- وضعیت سرویس‌های بهداشتی معدن از نظر تعداد و کیفیت
- پ- وضعیت حمام‌های معدن از نظر تعداد و کیفیت
- ت- وضعیت بهداشت غذا و غذاخوری‌ها
- ث- وضعیت بهداشت آب آشامیدنی معدن از نظر گوارایی، سلامت و کفایت
- ج- وضعیت دسترسی به آب آشامیدنی در نقاط مختلف معدن
- چ- میزان رعایت ممنوعیت استعمال دخانیات در معدن
- ح- وضعیت آزمایش مشخصات آب آشامیدنی در معدن
- خ- وضعیت نظارت بر تمیزی و خدیغه‌ونی کردن مخازن آب آشامیدنی در معدن
- د- میزان رعایت ممنوعیت استفاده از آب معدن قبل از تعیین مشخصات کامل آن

**۳-۳- شاخص‌های ارزیابی امداد و نجات و کمک‌های اولیه**

- الف- فواصل زمانی انجام تمرین‌های لازم توسط گروه نجات
- ب- وضعیت وسایل نجات و کمک‌های اولیه برای دسترسی فوری کارگران
- پ- فواصل زمانی بازدید از تجهیزات امداد و نجات
- ت- وضعیت آموزش نحوه استفاده از وسایل کمک‌های اولیه به کارگران
- ث- صلاحیت مسوولان امداد و نجات
- ج- تعداد اعضای گروه امداد و نجات
- چ- وضعیت معاینه پزشکی دوره‌ای گروه امداد و نجات
- ح- نظارت بر وجود گروه نجات در معدن بزرگ
- خ- وضعیت مجهز بودن گروه نجات به دستگاه‌های تنفس انفرادی و دستگاه‌های اندازه‌گیری گاز زغال در معدن

### ۳-۴-۳- معاینات و تجهیزات درمانی در معدن

- الف- وضعیت مراکز پزشکی در معدن و در نزدیکی معدن و وجود تجهیزات کافی و مناسب
- ب- فواصل زمانی معاینات دوره‌ای کارگران در معدن
- پ- فواصل زمانی آزمون و معاينه گروه امداد و نجات از نظر واجد شرایط بودن و آمادگی

### ۳-۵- بیماری‌های ناشی از کار در معدن

- الف- تعداد روزهای غیبت از کار به دلیل بیماری‌های ناشی از کار در معدن
- ب- تعداد تعییر شغل‌ها بر اثر بیماری‌های ناشی از کار در معدن
- پ- تعداد از کارافتادگی زودرس در اثر کار در معدن
- ت- درصد کارگران مبتلا به بیماری‌های ناشی از مواد سمی معدن
- ث- درصد کارگران مبتلا به بیماری‌های ناشی از گرد و غبار معدن
- ج- درصد کارگران مبتلا به کاهش شنوایی ناشی از آلودگی صوتی در معدن
- چ- درصد کارگران مبتلا به بیماری‌های ناشی از ارتعاشات شدید در معدن
- ح- میزان تناسب جسمی و روانی کارگران شاغل در معدن زیرزمینی با محیط کار
- خ- تعداد کارگران دارای ناراحتی سیستم عضلانی در معدن
- د- تعداد کارگران دارای ناراحتی سیستم اسکلتی در معدن

### ۳-۶- مشکلات روانی ناشی از محیط کار در معدن

- الف- میزان استرس شغلی کارگران و کارکنان معدن
- ب- میزان امنیت شغلی کارگران و کارکنان معدن
- پ- میزان رضایت شغلی کارگران و کارکنان معدن

### ۳-۷- شاخص‌های ارزیابی مدیریت بهداشت معدن

- الف- وضعیت عملکرد مدیریت سامانه مستقر در بخش بهداشت حرفة‌ای معدن
- ب- نظارت بر وجود مسؤول بهداشت حرفة‌ای در معدن
- پ- وضعیت انجام معاینات پزشکی در بدو استخدام کارکنان معدن
- ت- کیفیت معاینات دوره‌ای در مورد کارکنان معدن

## ٤ فصل

---

# شاخص‌های ارزیابی محیط زیست



**۱- آشنایی**

در این فصل ابتدا شاخص‌های ارزیابی محیط زیست نظیر چشم‌انداز محدوده معدنی و بازسازی، تغییر منظره و بد نما شدن منطقه، حفره‌های ناشی از استخراج، سیستم دفع باطله و میزان اقدامات لازم برای بازسازی معدن تشریح شده است. در ادامه، شاخص‌های ارزیابی در وضعیت بوم‌شناسی منطقه از منظر میزان صدمات وارد به حیات گونه‌های جانوری و پوشش گیاهی منطقه، زمین‌های کشاورزی، جنگل‌ها، تالاب‌ها و نواحی ساحلی تشریح شده است. شاخص‌های ارزیابی در آلودگی صوتی معدن و ارتعاشات ناشی از استخراج، شاخص‌های ارزیابی میزان آلودگی آب، خاک و هوا، شاخص‌های موثر بر کاربری زمین‌های منطقه، شاخص‌های موثر بر اشتغال‌زایی و توسعه فرهنگی و اجتماعی از موارد دیگری است که در این فصل تشریح شده است. در بخش چگونگی وضعیت عملکرد، مدیریت سامانه مستقر در بخش محیط زیست مورد بررسی قرار گرفته است.

**۴- چشم‌انداز محدوده معدنی و بازسازی**

- الف- تاثیر عملیات معدنکاری بر تغییر منظره و بد نما شدن منطقه از نظر ابانتگاه باطله، نشست، لغزش زمین و حفره‌های ناشی از استخراج
- ب- وضعیت سیستم‌های ابانت باطله
- پ- میزان اقدامات بازسازی معدن

**۴-۳- تاثیر عملیات معدنکاری بر وضعیت بوم‌شناسی منطقه**

- الف- میزان صدمه وارد شده به حیات گونه‌های جانوری منطقه
- ب- میزان آسیب‌دیدگی پوشش گیاهی منطقه
- پ- میزان آسیب‌دیدگی به زمین‌های کشاورزی، جنگل‌ها، تالاب‌ها و نواحی ساحلی

**۴-۴- تاثیر عملیات معدنکاری بر آلودگی صوتی و ارتعاش**

- الف- میزان تاثیرات منفی آلودگی صوتی برای کارگران داخل معدن
- ب- میزان تاثیرات منفی آلودگی صوتی برای کارگران خارج معدن
- پ- میزان ارتعاشات ناشی از استخراج در محیط فعالیت کارگران معدن

#### ۴-۵- تاثیر عملیات معدنکاری بر وضعیت آب منطقه

- الف- میزان آلودگی آب‌های سطحی و زیرزمینی (از نظر مواد سمی، گلآلود و اسیدی شدن)
- ب- میزان تاثیر فعالیت‌های استخراجی بر رژیم آب‌های سطحی زیرزمینی منطقه
- پ- میزان تاثیر فعالیت‌های استخراجی بر قابلیت سیل‌گیری منطقه
- ت- میزان تاثیر فعالیت‌های استخراجی بر جریان رسوبگذاری آب‌های جاری در منطقه
- ث- میزان رعایت مقررات زیستمحیطی در مورد پسماند آب، پساب کارگاه، فعالیت‌های کانه‌آرایی و نظایر آن

#### ۴-۶- تاثیر عملیات معدنکاری بر وضعیت خاک منطقه

- الف- میزان آلودگی خاک و ورود مواد سمی به خاک در اثر عملیات استخراجی
- ب- میزان فرسایش خاک به وسیله باد و آب در اثر عملیات استخراجی
- پ- میزان تغییر ساختار خاک از نظر ظرفیت تحمل و تراکم در اثر عملیات استخراجی

#### ۴-۷- تاثیر عملیات معدنکاری بر وضعیت اقلیم و هوای منطقه

- الف- وضعیت آلودگی هوا به وسیله گازهای سمی ناشی از عملیات معدنکاری
- ب- میزان آلودگی هوا به وسیله گرد و غبار ناشی از عملیات معدنکاری
- پ- میزان تاثیر عملیات معدنکاری بر دمای منطقه
- ت- میزان تاثیر عملیات معدنکاری بر روی رطوبت هوای منطقه
- ث- میزان تاثیر عملیات معدنکاری بر روی وزش باد منطقه
- ج- میزان تاثیر عملیات معدنکاری بر بارش منطقه

#### ۴-۸- تاثیر عملیات معدنکاری بر کاربری و قابلیت زمین

- الف- میزان تاثیر عملیات معدنکاری بر کیفیت سنگ‌ها و صخره‌های منطقه
- ب- میزان تاثیر عملیات معدنکاری بر کاربری زمین در منطقه
- پ- میزان تاثیر عملیات معدنکاری بر قابلیت زمین در منطقه

#### ۴-۹- شاخص‌های ارزیابی تاثیر عملیات معدنکاری بر مسایل فرهنگی- اجتماعی منطقه

- الف- میزان اشتغال‌زایی در اثر عملیات معدنکاری
- ب- میزان تاثیر عملیات معدنکاری بر توسعه فرهنگی و اجتماعی منطقه
- پ- چگونگی تاثیر عملیات معدنکاری بر جمعیت منطقه
- ت- میزان اثر عملیات معدنکاری استخراج بر ترافیک منطقه
- ث- میزان تاثیر بر مکان‌های تاریخی و بناهای باستانی در عملیات معدنکاری

#### ۴-۱۰- وضعیت سیستم مدیریت زیست‌محیطی معدن

- الف- چگونگی وضعیت عملکرد و مدیریت سامانه مستقر در بخش محیط زیست معدن



# فصل ۵

---

## ارزش‌گذاری عددی شاخص‌ها



### ۱-۵- آشنایی

شاخص‌های مورد نیاز برای ارزیابی HSE در معادن در فصل‌های قبلی تشریح شد. به علت تفاوت اهمیت هر شاخص در ارزیابی، برای شاخص‌ها باید وزن‌های متفاوت تعیین شود. در این فصل روش وزن‌دهی به شاخص‌ها و محاسبه وزن آن‌ها تشریح شده است. تفاوت‌های اساسی در انواع شاخص‌های ارزیابی در معادن زیرزمینی و روباز و همچنین زغال‌سنگ و غیر زغال‌سنگ سبب شد معادن به چهار گروه تقسیم شوند و اوزان شاخص‌ها در هر گروه مشخص شود که نحوه ارزش‌گذاری آن‌ها در بخش بعدی این فصل ارایه شده است. عامل دیگری که بر ارزیابی معادن از نظر HSE تاثیرگذار است ابعاد و مقیاس معادن است. با توجه به اینکه یک معادن بزرگ با انبوه تجهیزات و نفرات دارای مخاطرات بیشتری نسبت به معادن کوچک‌مقیاس است باید ضریب صحیحی با توجه به درجات مختلف معادن به آن‌ها نسبت داده شود که در بخش آخر این فصل نحوه تعیین ضرایب تصحیح آورده شده است.

### ۲-۵- تعیین ضریب اهمیت شاخص‌ها

میزان اهمیت هر شاخص در ارزیابی HSE متفاوت است بنابراین باید ضریب اهمیت هر شاخص تعیین شود. به این منظور باید متناسب با اهمیت هر یک از گزینه‌ها، ضریبی از صفر تا یک مطابق جدول ۱-۵ در نظر گرفته شود.

جدول ۱-۵- ضریب اهمیت هر گزینه در پرسشنامه‌های تعیین وزن شاخص‌های ارزیابی

بی‌اهمیت	کم اهمیت	اهمیت متوسط	اهمیت زیاد	اهمیت خیلی زیاد
صفر	۰,۲۵	۰,۵	۰,۷۵	۱

برای تعیین وزن آماری نسبی شاخص‌های هر گروه، پرسشنامه‌هایی بر اساس جدول ۲-۵ تنظیم و از ۲۵ نفر متخصص در زمینه معدنکاری خواسته شد که میزان اهمیت هر یک از شاخص‌ها را بر اساس ۵ گزینه مندرج در جدول ۱-۵ مشخص کنند. ( $W_j$ ) از حاصل ضرب تعداد نظرات در ضریب عددی مربوطه به شرح زیر به دست می‌آید:

$$W_j = 0 \times A + 0.25 \times B + 0.5 \times C + 0.75 \times D + 1 \times E \quad (1-5)$$

که در آن:

$W_j$  وزن آماری اولیه شاخص زام

A، B، C، D و E تعداد افرادی که به ترتیب گزینه‌های بی‌اهمیت، کم اهمیت، اهمیت متوسط، اهمیت زیاد و اهمیت خیلی زیاد را انتخاب کرده‌اند. با توجه به اینکه تعداد متخصصانی که پرسشنامه‌ها را پر کرده‌اند ۲۵ نفر است، برای مهم‌ترین شاخص‌ها تا کم اهمیت‌ترین آن‌ها مقدار ما بین صفر تا ۲۵ حاصل می‌شود.

### ۳-۵- ارزش‌گذاری عددی معادن بر اساس تقسیمات چهارگانه آن‌ها

بر اساس مقررات نظام مهندسی معادن ایران، معادن به ۴ رده روباز زغال‌سنگ، زیرزمینی زغال‌سنگ، روباز غیر زغال‌سنگ و زیرزمینی غیر زغال‌سنگ تقسیم شده‌اند. با توجه به این تقسیم‌بندی، برخی از شاخص‌های یاد شده، شامل حال برخی معادن

نمی شود، برای مثال شاخص های در نظر گرفته شده در بخش تهویه، در معادن روباز باید در نظر گرفته شود. در این گونه موارد، برای جلوگیری از تاثیر این نوع شاخص ها در امتیازدهی، ضریب اولیه آن ها را باید معادل صفر در نظر گرفت. به این ترتیب وزن آن ها به وزن شاخص های دیگر به طور متناسب افزوده می شود و تمام معادن از هر نوع زبرزمینی و روباز، زغال سنگ و غیر زغال سنگ را می توان با هم مقایسه کرد. اوزان اولیه و نرمال برای گروه های مختلف معادن محاسبه و در جدول های ۳-۵ تا ۶-۵ ارایه شده است. ضرایب نرمال شده هر شاخص از تقسیم ضریب اولیه بر مجموع ضرایب اولیه شاخص های هر گروه با استفاده از رابطه ۲-۵ به دست می آید:

$$W'_{j'} = \frac{W_j}{\sum_{j=0}^N W_j} \quad (2-5)$$

که در آن:

$W'$  وزن نرمال شاخص  $j$  (وزن نهایی)

$N$  تعداد شاخص های هر گروه

#### جدول ۲-۵- وزن های آماری اولیه محاسبه شده برای شاخص های ارزیابی

شاخص های ارزیابی	وزن آماری اولیه
ضریب تکرار حادثه	۲۲
ضریب شدت حادثه	۲۲
ایمنی نیروی انسانی (کارگران)	۲۱,۲۵
سیستم مدیریت در معادن	۲۲
چالزنی و آتشباری و مواد ناریه	۲۲
سیستم های پیشگیری و کنترل آتش سوزی و انفجار	۲۳
سیستم تهویه	۲۱,۷۵
خدمات فنی (سیستم توزیع برق، روشنایی و هوای فشرده)	۱۹
سیستم نگهداری و کنترل ریزش پله ها	۲۰,۷۵
سیستم تراپری (بارگیری و باربری)	۱۸
ارزیابی ماشین آلات معادن	۱۷,۷۵
مسابل و پیله گاز و گرد زغال	۲۳
ایمن سازی محیط کار	۲۲
بهداشت عمومی و فردی	۱۸,۷۵
کمک های اولیه و امداد و نجات	۲۱,۲۵
بیماری های ناشی از کار در معادن	۲۰
مشکلات روانی ناشی از کار در معادن	۱۸
معاینات و تجهیزات درمانی	۲۰,۵
مدیریت بهداشت	۱۹,۵

## ادامه جدول ۵-۲- وزن‌های آماری اولیه محاسبه شده برای شاخص‌های ارزیابی

وزن آماری اولیه	شاخص‌های ارزیابی	پیشنهاد
۱۶/۵	چشم‌انداز محدوده معدنی و بازارسازی	
۱۸	تأثیر معدنکاری بر بوم‌شناسی منطقه	
۱۷/۵	آودگی صوتی و ارتعاش	
۲۰/۵	آودگی آب	
۱۹	آودگی خاک	
۱۹/۲۵	آودگی هوا	
۱۳/۲۵	تأثیر معدنکاری بر زمین‌شناسی، کاربری و قابلیت زمین	
۱۳/۷۵	تأثیر معدنکاری بر مسایل فرهنگی و اجتماعی منطقه	
۱۹	وضعیت سیستم مدیریت زیست‌محیطی معدن	

## ۴-۵- ارزش‌گذاری عددی نسبی معادن بر اساس درجات مختلف

معدن از نظر مقیاس، گستردگی، میزان استخراج و تعداد پرسنل، متفاوت‌اند، از این رو امتیازی که به یک معدن بزرگ‌مقیاس تعلق گرفته است، به طور مطلق، قابل مقایسه با امتیاز تعلق گرفته به معدن کوچک‌مقیاس نیست. معادن کوچک‌تر دارای پرسنل کمتر و وسعت کمتری هستند، از این رو باید امتیاز بیشتری نسبت به معادن بزرگ‌مقیاس کسب کنند تا با آن‌ها هم‌سطح شوند.

بر اساس دستورالعمل‌های نظام مهندسی معدن ایران با توجه به میزان استخراج و نوع ماده معدنی، با در نظر گرفتن رواباز یا زیرزمینی بودن، معادن را به چهار دسته تقسیم کرده‌اند که در جدول ۵-۵ ارایه شده است، بنابراین می‌توان برای امتیازدهی از این دسته‌بندی استفاده کرد. با توجه به وسعت و پرسنل بیشتری که معدن درجه یک، نسبت به معدن درجه دو دارد، برقراری شرایط ایده‌آل در آن به نسبت مشکل‌تر و نیازمند اقدامات گستردگتری است. این روند برای معادن درجه دو، سه و چهار، نیز نسبت به هم صادق است. در این نشریه ظرفیت استخراج سالانه (به همان نسبت وسعت و پرسنل آن‌ها) در معادن درجه یک، ۴ برابر معادن درجه چهار در نظر گرفته شده است. برای مشخص کردن رتبه واقعی معادن با در نظر گرفتن درجه آن‌ها و قابل مقایسه کردن رتبه آن‌ها با یکدیگر، ضرایبی به شرح جدول ۵-۸ برای معادن مختلف، در نظر گرفته می‌شود. به این ترتیب یک معدن درجه ۴ برای اینکه هم‌سطح یک معدن درجه یک شود، امتیازش باید ۴ برابر آن باشد.

## جدول ۵-۵- وزن‌های آماری اولیه و نرمال شده شاخص‌های ارزیابی در معادن زیرزمینی زغال‌سنگی

وزن آماری نرمال شده	وزن آماری اولیه	شاخص‌های ارزیابی	پیشنهاد
۰/۰۸	۲۲		ضریب تکرار حادثه
۰/۰۸	۲۲		ضریب شدت حادثه
۰/۰۷۷	۲۱/۲۵	ایمنی نیروی انسانی (کارگران)	
۰/۰۸	۲۲	سیستم مدیریت در معدن	
۰/۰۸	۲۲	چالنچی و آشیاری و مواد ناریه	
۰/۰۸۴	۲۳	سیستم‌های پیشگیری و کنترل آتش‌سوزی و انفجار	
۰/۰۷۹	۲۱/۷۵	سیستم تهویه	
۰/۰۶۹	۱۹	خدمات فنی (سیستم توزیع برق، روشنایی و هوای فشرده)	

## ادامه جدول ۵-۳- وزن‌های آماری اولیه و نرمال شده شاخص‌های ارزیابی در معادن زیرزمینی زغالسنگی

شاخص‌های ارزیابی	وزن آماری اوایله	وزن آماری نرمال شده
سیستم نگهداری و کنترل ریزش پله‌ها	۲۰,۷۵	۰,۰۷۶
سیستم ترابری (بارگیری و باربری)	۱۸	۰,۰۶۶
ارزیابی ماشین‌آلات معدن	۱۷,۷۵	۰,۰۶۵
مسایل ویژه گاز و گرد زغال	۲۳	۰,۰۸۴
ایمن‌سازی محیط کار	۲۲	۰,۰۸
بهداشت عمومی و فردی	۱۸,۷۵	۰,۱۵۹
کمک‌های اولیه و امداد و نجات	۲۱,۲۵	۰,۱۸
بیماری‌های ناشی از کار در معدن	۲۰	۰,۱۶۹
مشکلات روانی ناشی از کار در معدن	۱۸	۰,۱۵۳
معاینات و تجهیزات درمانی	۲۰,۵	۰,۱۷۴
مدیریت بهداشت	۱۹,۵	۰,۱۶۵
چشم‌انداز محدوده معدنی و بازسازی	۱۶,۵	۰,۱۲
تأثیر معدنکاری بر بوم‌شناسی منطقه	۱۸	۰,۱۳۱
آلودگی صوتی و ارتعاش	۱۷,۵	۰,۱۲۷
آلودگی آب	۲۰,۵	۰,۱۵
آلودگی خاک	۱۹	۰,۱۳۸
آلودگی هوا	۰	۰
تأثیر معدنکاری بر زمین‌شناسی، کاربری و قابلیت زمین	۱۳,۲۵	۰,۰۹۶
تأثیر معدنکاری بر مسایل فرهنگی و اجتماعی منطقه	۱۳,۷۵	۰,۱
وضعیت سیستم مدیریت زیست‌محیطی معدن	۱۹	۰,۱۳۸

## جدول ۴-۵- وزن‌های آماری اولیه و نرمال شده شاخص‌های ارزیابی در معادن زیرزمینی غیرزغالسنگی

شاخص‌های ارزیابی	وزن آماری اوایله	وزن آماری نرمال شده
ضریب تکرار حادثه	۲۲	۰,۰۸۷
ضریب شدت حادثه	۲۲	۰,۰۸۷
ایمنی نیروی انسانی (کارگران)	۲۱,۲۵	۰,۰۸۴
سیستم مدیریت در معدن	۲۲	۰,۰۸۷
چالزنی و آتشباری و مواد ناریه	۲۲	۰,۰۸۷
سیستم‌های پیشگیری و کنترل آتش‌سوزی و انفجار	۲۳	۰,۰۹۲
سیستم تهویه	۲۱,۷۵	۰,۰۸۶
خدمات فنی (سیستم توزیع برق- روشنایی- هوای فشرده)	۱۹	۰,۰۷۶
سیستم نگهداری و کنترل ریزش پله‌ها	۲۰,۷۵	۰,۰۸۳
سیستم ترابری (بارگیری و باربری)	۱۸	۰,۰۷۲
ارزیابی ماشین‌آلات معدن	۱۷,۷۵	۰,۰۷۱
مسایل ویژه گاز و گرد زغال	۰	۰
ایمن‌سازی محیط کار	۲۲	۰,۰۸۸

## ادامه جدول ۴-۵- وزن‌های آماری اولیه و نرمال شده شاخص‌های ارزیابی در معادن زیرزمینی غیر زغال‌سنگی

وزن آماری نرمال شده	وزن آماری اولیه	شاخص‌های ارزیابی	نحوه بهداشت
۰/۱۵۹	۱۸/۷۵	بهداشت عمومی و فردی	
۰/۱۸	۲۱/۲۵	کمک‌های اولیه و امداد و نجات	
۰/۱۶۹	۲۰	بیماری‌های ناشی از کار در معدن	
۰/۱۵۳	۱۸	مشکلات روانی ناشی از کار در معدن	
۰/۱۷۴	۲۰/۵	معاینات و تجهیزات درمانی	
۰/۱۶۵	۱۹/۵	مدیریت بهداشت	
۰/۱۲	۱۶/۵	چشم‌انداز محدوده معدنی و بازسازی	میزان پیشرفت
۰/۱۳۱	۱۸	تأثیر معدنکاری بر بوم‌شناسی منطقه	
۰/۱۲۷	۱۷/۵	آلودگی صوتی و ارتعاش	
۰/۱۵	۲۰/۵	آلودگی آب	
۰/۱۳۸	۱۹	آلودگی خاک	
۰	۰	آلودگی هوا	
۰/۰۹۶	۱۳/۲۵	تأثیر معدنکاری بر زمین‌شناسی، کاربری و قابلیت زمین	
۰/۱	۱۳/۷۵	تأثیر معدنکاری بر مسایل فرهنگی و اجتماعی منطقه	
۰/۱۳۸	۱۹	وضعیت سیستم مدیریت زیست‌محیطی معدن	

## جدول ۵- وزن‌های آماری اولیه و نرمال شده شاخص‌های ارزیابی در معادن روباز زغال‌سنگی

وزن آماری نرمال شده	وزن آماری اولیه	شاخص‌های ارزیابی	نحوه بهداشت
۰/۰۸۷	۲۲	ضریب تکرار حادثه	
۰/۰۸۷	۲۲	ضریب شدت حادثه	
۰/۰۸۴	۲۱/۲۵	ایمنی نیروی انسانی (کارگران)	
۰/۰۸۷	۲۲	سیستم مدیریت در معدن	
۰/۰۸۷	۲۲	چالزنی و آتشباری و مواد ناریه	
۰/۰۹۱	۲۳	سیستم‌های پیشگیری و کنترل آتش‌سوزی و انفجار	
۰	۰	سیستم تهویه	
۰/۰۷۵	۱۹	خدمات فنی (سیستم توزیع برق، روشنایی و هوای فشرده)	
۰/۰۸۲	۲۰/۷۵	سیستم نگهداری و کنترل ریزش پله‌ها	
۰/۰۷۱	۱۸	سیستم تراپری (بارگیری و باربری)	
۰/۰۷	۱۷/۷۵	ارزیابی ماشین‌آلات معدن	
۰/۰۹۱	۲۳	مسایل ویژه گاز و گرد زغال	
۰/۰۸۸	۲۲	ایمن‌سازی محیط کار	
۰/۱۵۹	۱۸/۷۵	بهداشت عمومی و فردی	
۰/۱۸	۲۱/۲۵	کمک‌های اولیه و امداد و نجات	
۰/۱۶۹	۲۰	بیماری‌های ناشی از کار در معدن	
۰/۱۵۳	۱۸	مشکلات روانی ناشی از کار در معدن	
۰/۱۷۴	۲۰/۵	معاینات و تجهیزات درمانی	
۰/۱۶۵	۱۹/۵	مدیریت بهداشت	

**ادامه جدول ۵- وزن‌های آماری اولیه و نرمال شده شاخص‌های ارزیابی در معادن روباز زغال سنگی**

شاخص‌های ارزیابی	وزن آماری نرمال شده	وزن آماری اولیه	وزن آماری نرمال شده
چشم انداز محدوده معدنی و بازسازی	۰,۱۰۵	۱۶,۵	
تأثیر معدنکاری بر بوم‌شناسی منطقه	۰,۱۱۵	۱۸	
آلودگی صوتی و ارتعاش	۰,۱۱۲	۱۷,۵	
آلودگی آب	۰,۱۳۱	۲۰,۵	
آلودگی خاک	۰,۱۲۱	۱۹	
آلودگی هوا	۰,۱۲۳	۱۹,۲۵	
تأثیر معدنکاری بر زمین‌شناسی، کاربری و قابلیت زمین	۰,۰۸۵	۱۳,۲۵	
تأثیر معدنکاری بر مسایل فرهنگی و اجتماعی منطقه	۰,۰۸۸	۱۳,۷۵	
وضعیت سیستم مدیریت زیست‌محیطی معدن	۰,۱۲	۱۹	

**جدول ۶- وزن‌های آماری اولیه و نرمال شده شاخص‌های ارزیابی در معادن روباز غیر زغال سنگی**

شاخص‌های ارزیابی	وزن آماری نرمال شده	وزن آماری اولیه	وزن آماری نرمال شده
ضریب تکرار حادثه	۰,۰۹۶	۲۲	
ضریب شدت حادثه	۰,۰۹۶	۲۲	
ایمنی نیروی انسانی (کارگران)	۰,۰۹۲	۲۱,۲۵	
سیستم مدیریت در معدن	۰,۰۹۶	۲۲	
چالانی و آتشباری و مواد ناریه	۰,۰۹۶	۲۲	
سیستم‌های پیشگیری و کنترل آتش‌سوزی و انفجار	۰/۱	۲۳	
سیستم تهویه	۰	۰	
خدمات فنی (سیستم توزیع برق، روشنایی و هوا فشرده)	۰,۰۸۳	۱۹	
سیستم نگهداری و کنترل ریزش پله‌ها	۰,۰۹	۲۰,۷۵	
سیستم تراپری (بارگیری و باربری)	۰,۰۷۸	۱۸	
ارزیابی ماشین‌آلات معدن	۰,۰۷۷	۱۷,۷۵	
مسایل ویژه گاز و گرد زغال	۰	۰	
ایمن‌سازی محیط کار	۰,۰۹۶	۲۲	
بهداشت عمومی و فردی	۰,۱۵۹	۱۸,۷۵	
کمک‌های اولیه و امداد و نجات	۰,۱۸	۲۱,۲۵	
بیماری‌های ناشی از کار در معدن	۰,۱۶۹	۲۰	
مشکلات روانی ناشی از کار در معدن	۰,۱۵۳	۱۸	
معاینات و تجهیزات درمانی	۰,۱۷۴	۲۰,۵	
مدیریت بهداشت	۰,۱۶۵	۱۹,۵	
چشم‌انداز محدوده معدنی و بازسازی	۰,۱۰۵	۱۶,۵	
تأثیر معدنکاری بر بوم‌شناسی منطقه	۰,۱۱۵	۱۸	
آلودگی صوتی و ارتعاش	۰,۱۱۲	۱۷,۵	
آلودگی آب	۰,۱۳۱	۲۰,۵	
آلودگی خاک	۰,۱۲۱	۱۹	
آلودگی هوا	۰,۱۲۳	۱۹,۲۵	
تأثیر معدنکاری بر زمین‌شناسی، کاربری و قابلیت زمین	۰,۰۸۵	۱۳,۲۵	
تأثیر معدنکاری بر مسایل فرهنگی و اجتماعی منطقه	۰,۰۸۸	۱۳,۷۵	
وضعیت سیستم مدیریت زیست‌محیطی معدن	۰,۱۲	۱۹	

جدول ۵-۷- درجه‌بندی معادن بر اساس ظرفیت اسمی مندرج در پروانه (دستورالعمل‌های سازمان نظام مهندسی معادن ایران)

درجه معدن بر حسب ظرفیت استخراج سالانه کانسینگ (هزار تن)				نوع معدن	نوع ماده معدنی	ردیف
۴	۳	۲	۱			
< ۱۰۰	۷۰-۱۰۰	۷۰۰-۱۵۰۰	≥ ۱۵۰۰	روباز	- مواد معدنی طبقه ۱ (سنگ آهک، سنگ گچ، مارن، پوکه معدنی، سنگ لاشه ساختمانی، نمک آبی، صدف دریابی و نظایر آن‌ها) - مواد معدنی فلزی دارای ذخایر شناخته شده زیاد در ایران (مانند مس پورفیری، سنگ آهن، طلا، تیپ ابی ترمال و نظایر آن‌ها)	۱
< ۳۰	۳۰-۸۰	۸۰-۱۵۰	≥ ۱۵۰			
< ۵۰	۵۰-۲۰۰	۲۰۰-۵۰۰	≥ ۵۰۰	روباز	- مواد معدنی ردیف ۱ از طبقه ۲ (غیر از مواد ردیف ۲-۱ این جدول) [سرپ، روی، کرم، منگنز، طلا، قلع، تیتانیم، مس رگهای، آنتیموان، مولیبدن، کبات، تنگستن، کادمیم، نقره، پلاتین، جیوه و نظایر آن‌ها] - مواد معدنی ردیفهای ۲ و ۳ از طبقه ۲ (غیر از مواد ردیف ۱-۲ این جدول) [نیترات‌ها، فسفات‌ها، بربات‌ها، نمک‌های قلیایی، سولفات‌ها، کربنات‌ها، کلرورها، فلذسپات‌ها، ذخایر شورابهای، بوکسیت، سنگ و ماسه سیلیسی، آلونیت، نفلین‌سینیت، خاک‌های صنعتی، کافولن، نسوزها، پرلیت، زئولیت، دیاتومیت، نمک سنگی، پوزولان، خاک پیت، پومیس و نظایر آن‌ها]	۲
< ۳۰	۳۰-۸۰	۸۰-۱۵۰	≥ ۱۵۰		- مواد معدنی ردیف ۶ از طبقه ۲ [انواع زغال‌سنگ‌ها و شیل‌های غیر نفتی] - مواد معدنی طبقه ۳ که پروانه آن‌ها توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر می‌شود و طبقه ۲ منظور می‌شود [قیر و اسفالت طبیعی، بیتومین، پلمه سنگ‌های نفتی و نظایر آن‌ها] - مواد معدنی طبقه ۴ [انواع مواد پرتوزا]	
< ۱۰	۵-۳۰	۳۰-۵۰	≥ ۵۰	روباز	- مواد معدنی ردیف ۳ از طبقه ۲ دارای ذخایر نسبتاً کم در ایران [میکا، گرافیت، تالک، خاک سرخ، خاک زرد، گوگرد و نظایر آن‌ها]	۳
< ۵	۵-۱۵	۱۵-۳۰	≥ ۳۰		- مواد معدنی ردیف ۴ از طبقه ۲ [سنگ‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی مانند الماس، زمرد، یاقوت، يشم، انواع عقیق، فیروزه و امثال آن‌ها]	
< ۳۰	۳۰-۱۰۰	۱۰۰-۳۰۰	≥ ۳۰۰	نرم	مواد معدنی ردیف ۵ از طبقه ۲	۴
< ۲۰	۲۰-۴۰	۴۰-۶۰	≥ ۶۰	سخت	[انواع سنگ‌های تزیینی و نما]	

تبصره- در صورت وجود یک یا چند مورد از شرایط زیر، درجه معدن یک رتبه ارتقا می‌یابد:

- شرایط فنی دشوار (مانند وجود گاز متان بیش از ۱۰ متر مکعب در تن، احتمال ترکش سنگ و نظایر آن)
- روش‌های استخراج غیر متعارف و نوین
- مکانیزه بودن معدن زیرزمینی
- استفاده از چاه قائم یا مایل (بیش از ۱۸ درجه) با برابری مکانیزه
- نسبت باطله‌برداری بیش از ۴ بر یک در معدن روباز و سنگ تزیینی
- سرمایه‌گذاری بیش از ۱۵۰ میلیارد ریال

جدول ۸-۵- ضرایب تصحیح معادن با توجه به درجه آنها

درجه معدن	۱	۲	۳	۴
ضریب تصحیح	۱	۰/۷۵	۰/۵	۰/۲۵

## **فصل ٦**

---

---

---

**(HSE) کلی ارزیابی العمل دستور**



## ۶-۱- آشنایی

پس از مشخص شدن شاخص‌ها و وزن آن‌ها باید هر یک از شاخص‌ها در معادن، مورد ارزیابی و سنجش قرار گیرد. از آنجا که مقایسه بین پارامترهای کمی، آسان‌تر است و وضوح بیشتری دارد، در این ارزیابی نیز می‌توان با تبدیل نسبت‌های کیفی به کمی از این مزیت استفاده کرد. در این فصل نحوه امتیازدهی کمی به هر یک از شاخص‌ها که با استفاده از پرسشنامه انجام گرفته، تشریح شده است.

در بخش بعدی این فصل با استفاده از دو مشخصه وزن و امتیاز هر شاخص، امتیاز کل معادن محاسبه شده پس از اعمال ضرایب تصحیح و محاسبه امتیاز نهایی، معادن مورد طبقه‌بندی قرار می‌گیرند. این طبقه‌بندی تعیین کننده رده و طبقه‌ای است که هر معادن از نظر HSE در آن قرار گرفته است.

## ۶-۲- تعیین ارزش عددی نسبی هر یک از شاخص‌ها

برای امتیازدهی به شاخص‌های تعریف شده، پرسشنامه‌های ارزیابی تهیه شده و برای هر سوال امتیاز ۱ تا ۱- با توجه به گزینه انتخاب شده در سوال در نظر گرفته می‌شود. سوالات پرسشنامه‌ها به گونه‌ای طرح شده است که کلی و جامع باشد. بر حسب نوع معادن باید سوالاتی که شامل هر نوع معادن می‌شود در آن معادن مورد ارزیابی و پاسخگویی قرار گیرد و در مورد بقیه سوالات لازم به پاسخگویی نیست. نمونه پرسشنامه‌ها و امتیازی که برای هر گزینه در نظر گرفته شده، در جدول‌هایی در ادامه آورده شده است به این ترتیب که جدول ۶-۱ برای ارزیابی ایمنی، جدول ۶-۲ برای ارزیابی بهداشت و جدول ۶-۳ برای ارزیابی محیط زیست طراحی شده است. موارد زیر باید در محاسبه امتیازات در نظر گرفته شود:

الف- شاخص‌های شدت حادثه، فراوانی حادثه، تعداد روزهای غیبت از کار، تعداد تغییر شغل‌ها بر اثر بیماری و تعداد از کارافتادگی زودرس، بر خلاف بقیه شاخص‌ها کمی هستند و برای محاسبه امتیاز این شاخص‌ها می‌توان از رابطه ۶-۱ استفاده کرد:

$$n_j = 1 - \frac{2r_j}{m} \quad (6)$$

که در آن:

ز تعداد معادن

$r_j$  امتیازی که بابت این شاخص‌ها به معادن زام تعلق می‌گیرد.

ز مقدار کمی شاخص‌ها

$m$  بیشترین مقدار شاخص کمی در بین تعداد  $k$  معادن مورد مطالعه ( $m=\max(r_1, r_2, \dots, r_k)$ ) با استفاده از این رابطه، به معدنی با بیشترین مقدار کمی  $r_j$ ، امتیاز ۱- و با مقدار صفر، بیشترین امتیاز یعنی یک تعلق می‌گیرد. ب- اکثر شاخص‌های ارزیابی با سوالات متعددی مورد سنجش قرار می‌گیرند، از این رو برای مشخص کردن امتیاز آن‌ها میانگین امتیازات سوال‌های هر گروه در نظر گرفته می‌شود. ممکن است برخی سوالات در مورد برخی از معادن مصدق نداشته باشد، که در این صورت نباید آن‌ها را در ارزیابی در نظر گرفت.

پ- اگر در ۴ گزینه در نظر گرفته شده در پرسشنامه ارزیابی، پاسخ سوال مورد نظر، وجود نداشته باشد بازارس اختیار دارد با توجه به مشاهدات خود در معادن، امتیاز سوال را بین ۱ تا ۱- اعمال کند.

#### جدول ۶-۱- پرسشنامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

ارزیابی آمار حوادث			شماره سوال
در ۳ سال گذشته میانگین ضریب تکرار حادثه در معادن چقدر است؟			۱
در ۳ سال گذشته میانگین ضریب شدت حادثه در معادن چقدر است؟			۲
ارزیابی کارگران			
۱ چند درصد کارگران در دوره‌های آموزشی کوتاه مدت که برای بالا بردن مهارت آن‌ها در کارشان گذاشته می‌شود، شرکت می‌کنند؟			۳
۰.۵	۰	-۰.۵	
۱ همه کارگران مقررات ایمنی را رعایت می‌کنند. ۰.۵ بیش از ۷۵٪ کارگران مقررات ایمنی را رعایت می‌کنند. ۰٪ کارگران مقررات را رعایت می‌کنند. -۰.۵ کمتر از ۲۵٪ کارگران مقررات را رعایت می‌کنند.			۴
۱	۰.۵	۰	
۱ همه کارگران در وضعیت جسمانی مناسب هستند. ۰.۵ بیش از ۵۰٪ کارگران در وضعیت جسمانی مناسب هستند. ۰٪ کارگران در وضعیت جسمانی مناسب هستند. -۰.۵ هیچ کدام			۵
۱	۰.۵	۰	
۱ همه کارگران از وسایل ایمنی استفاده می‌کنند. ۰.۵ بیش از ۵۰٪ کارگران از وسایل ایمنی استفاده می‌کنند. ۰٪ از وسایل ایمنی استفاده می‌کنند. -۱ هیچ کدام			۶
۱	۰.۵	۰	
۱ ۶ ساعت -۰.۲۵ ۸-۷ ساعت -۰.۵ ۱۰-۹ ساعت -۱ بیشتر از ۱۰ ساعت			۷
۱	۰.۵	۰	
۱ بعد از وارد شدن افراد شیفت بعد ۰ هم‌زمان با خروج افراد شیفت قبل ۰.۵ یک ربع قبیل از ورود افراد شیفت بعد -۱ نیم ساعت قبل از ورود افراد شیفت بعد			۸
۱	۰.۵	۰	
۱ خیلی خوب ۰.۵ خوب ۰ متوسط -۰.۵ ضعیف			۹
۱	۰.۵	۰	
ارزیابی سیستم مدیریت			
۱ برای تمام حوادث جزئی و شدید و مرگ ۰.۵ برای حوادث شدید و مرگ ۰ برای حوادث منجر به مرگ -۱ برای هیچ کدام از حوادث			۱۰
۱	۰.۵	۰	

## ادامه جدول ۱-۶ - پرسشنامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۱۱	نظرارت و بازرسی بر رعایت قوانین و مقررات ایمنی، از سوی سرپرستان معدن با چه فاصله زمانی انجام می شود؟	<input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> هر سال <input type="checkbox"/> انجام نمی شود.	۱ ۰/۵ + -۱
۱۲	برای افراد قانونمند و خاطی در مورد رعایت قوانین و مقررات ایمنی، چه تمهداتی از نظر تشویق و تنبیه در نظر گرفته شده است؟	<input type="checkbox"/> ترفع و تنزیل درجه شغلی <input type="checkbox"/> جریمه و پاداش نقدی <input type="checkbox"/> اخطار کتبی برای افراد خاطی <input type="checkbox"/> هیچ تمهداتی در نظر گرفته نشده است.	۱ ۰/۷۵ ۰/۵ -۰/۵
۱۳	دسترسی به دستورالعمل های ایمنی برای کارگران چگونه است؟	<input type="checkbox"/> در اختیار تمامی کارگران قرار دارد. <input type="checkbox"/> در اختیار %۵۰ کارگران است. <input type="checkbox"/> در اختیار %۲۵ کارگران است. <input type="checkbox"/> در اختیار هیچ یک از کارگران نیست.	۱ ۰/۵ ۰/۲۵ +
۱۴	فوایل زمانی برگزاری دوره ها و کارگاه های آموزشی، کنفرانس و همایش های ایمنی توسط مسوولان چقدر است؟	<input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> هر فصل <input type="checkbox"/> هر سال <input type="checkbox"/> هیچگاه	۱ ۰/۷۵ ۰/۲۵ +
۱۵	آموزش افراد تازه استخدام شده چگونه است؟	<input type="checkbox"/> دوره کامل آموزشی <input type="checkbox"/> دوره آموزشی کوتاه مدت <input type="checkbox"/> توضیح شفاهی رو در رو <input type="checkbox"/> بدون آموزش	۱ ۰/۷۵ ۰/۵ +
۱۶	در موقع بروز حوادث، تجهیزات ارتباطات در معدن چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰/۵ + -۰/۵
۱۷	نصب علایم هشدار دهنده و پیام های ایمنی در موقعیت های خطرناک چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰/۵ + -۰/۵
۱۸	صلاحیت افراد از نظر ایمنی برای انجام کارهای مختلف تا چه حد در گزینش آن ها موثر است؟	<input type="checkbox"/> خیلی زیاد <input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> کم	۱ ۰/۵ + -۰/۵
۱۹	عملکرد سامانه ایمنی مستقر در معدن چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰/۵ + -۰/۵
۲۰	وضعیت تجهیزات ایمنی (آتش نشانی، وسایل حفاظت فردی و نظایر آن ها) از نظر تعداد و کیفیت چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰/۵ + -۰/۵

## ادامه جدول ۶-۱- پرسش نامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۲۱	معدن دارای کدام یک از مسؤولان است؟	مسول فنی، ایمنی، ناظر مسول فنی، ایمنی مسول فنی، ناظر هیچکدام	۱ ۰.۵ ۰.۲۵ ۰
۲۲	کدام یک از موارد در معدن موجود است؟	مدارک اکتشاف و بهرهبرداری نقشه‌های محدوده معدن و بهرهبرداری مطابق مقیاس‌های آئین‌نامه مدارک مربوط به اکتشاف‌کننده با بهرهبردار هیچ کدام	۱ ۰.۵ ۰.۵ ۰
۲۳	کدام یک از موارد در معدن موجود است؟	کلیه موارد زیر دفاتر مخصوص ثبت کلیه اقدامات ایمنی و بهداشت کار توسط مسؤول مربوط در معدن آئین‌نامه‌های ایمنی معدن و حفاظت فنی و بهداشت کار دفاتر ثبت نظرات، دستورات و تذکرات بازرسان وزارت کار و مهندس ناظر	۱ ۰.۵ ۰.۲۵ ۰.۲۵
۲۴	کدام یک از موارد در معدن رعایت می‌شود؟	وجود سیستم کنترل تعداد و حضور یک نفر مسؤول معدن حضور حداقل یک نفر از مسؤولین معدن تا زمانی که کارگران در معدن مشغول کارند. وجود سیستم کنترل تعداد و مشخصات کارگران شاغل در معدن هیچ کدام	۱ ۰.۷۵ ۰.۵ ۰
۲۵	مشخص بودن نقاط نقشه‌برداری شده در معدن چگونه است؟	خیلی خوب خوب متوسط ضعیف	۱ ۰.۵ ۰ -۰.۵
۲۶	آئین‌نامه کارهای سخت و زیان‌آور تا چه حدی رعایت می‌شود؟	خیلی خوب خوب متوسط ضعیف	۱ ۰.۵ ۰ -۰.۵
<b>ارزیابی چالزنی و آتشباری</b>			
۲۷	سابقه کاری متصدی آتشبار چقدر است؟	بیشتر از ۲۰ سال ۲۰-۱۱ سال ۱۰-۵ سال کمتر از ۵ سال	۱ ۰.۷۵ ۰.۵ ۰
۲۸	کنترل مواد ناریه برای جلوگیری از فساد و یخزدگی در چه فواصل زمانی انجام می‌شود؟	هر روز هر هفته هر ماه هر چند ماه یک بار	۱ ۰.۷۵ ۰.۵ ۰

## ادامه جدول ۶-۱- پرسشنامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۲۹	مکان و شرایط انبار مواد ناریه (تهویه، آتش‌نشانی و نظایر آن‌ها) چگونه است؟	<input type="checkbox"/> کاملاً مطابق اصول و مقررات ایمنی <input type="checkbox"/> اکثر اصول و مقررات رعایت شده است. <input type="checkbox"/> تا حدودی اصول و مقررات رعایت شده است. <input type="checkbox"/> هیچ یک از اصول و مقررات رعایت نشده است.	۱ ۰/۵ + -۱
۳۰	کنترل ورود و خروج افراد و مواد ناریه به انبار چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰/۵ + -۰/۵
۳۱	نحوه کنترل مدار انفجار قبل از آتشباری چگونه است؟	<input type="checkbox"/> کنترل جریان برق توسط اهم‌تر به صورت مشاهدهای کنترل می‌شود. <input type="checkbox"/> روش‌های دیگر برای کنترل استفاده می‌شود. <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰/۵ ۰/۲۵ -۱
۳۲	رعایت نکات ایمنی در مورد مواد ناریه، چاشنی و فتیله (مثالاً استفاده از مواد ناریه و چاشنی مجاز، ایمنی در مورد نحوه چیدن مواد ناریه در انبار و ایمنی حمل مواد ناریه) چگونه است؟	<input type="checkbox"/> تمام نکات ایمنی رعایت می‌شود. <input type="checkbox"/> اکثر نکات رعایت می‌شود. <input type="checkbox"/> بعضی از نکات رعایت می‌شود. <input type="checkbox"/> هیچ یک از نکات رعایت نمی‌شود.	۱ ۰/۵ + -۱
۳۳	کدامیک از اقدامات زیر در معدن انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> نظارت پیوسته آتشبار و اطلاع و نصب علایم هشدار دهنده خبررسانی با علایم هشدار دهنده به پرسنل و سایرین قبل از شروع آتشباری <input type="checkbox"/> حمل و نقل مواد ناریه در معدن توسط یا تحت نظارت آتشبار هیچ کدام	۱ ۰/۷۵ +۰/۵ -۱
۳۴	کدامیک از اقدامات زیر در زمان آتشباری انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> استفاده از جانپناه و رعایت فاصله ایمنی <input type="checkbox"/> رعایت فاصله ایمنی از محل آتشبار در صورت نبودن جانپناه در تونل‌های افقی (۲۰۰ متر) <input type="checkbox"/> رعایت حداقل فاصله جانپناه از محل آتشباری در معaden زیرزمینی (۸۰ متر) <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰/۵ +۰/۵ -۱
ارزیابی تهویه			
۳۵	در چه فواصل زمانی مقدار گازهای غیرمجاز اندازه‌گیری و ثبت می‌شود؟	<input type="checkbox"/> به طور مستمر (با سنسورهای ثابت) <input type="checkbox"/> هر شیفت <input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر هفته	۱ ۰/۷۵ + -۱
۳۶	در چه فواصل زمانی مقدار گرد و غبار اندازه‌گیری و ثبت می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> هر فصل	۱ ۰/۵ + -۱
۳۷	در چه فواصل زمانی مقدار آلودگی هوا از نظر سایر آلاینده‌ها اندازه‌گیری و ثبت می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر شیفت <input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> هر ماه	۱ ۰/۵ + -۱

## ادامه جدول ۶-۱- پرسش‌نامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

شماره	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۳۸	وضعیت نصب تابلوی ثبت میزان گازها چگونه است؟	<input type="checkbox"/> در تمام دهانه‌های ورودی معدن نصب شده است. <input type="checkbox"/> در بعضی دهانه‌های ورودی معدن نصب شده است. <input type="checkbox"/> بندرت در دهانه‌های ورودی معدن نصب شده است. <input type="checkbox"/> در هیچ جایی نصب نشده است.	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۳۹	کدام یک از اقدامات زیر انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> خنثی‌سازی و آپیاشی گرد و غبار <input type="checkbox"/> انجام اقدامات لازم برای خنثی‌سازی گرد و غبار <input type="checkbox"/> آپیاشی برای کاهش گرد و غبار <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -۰,۲۵
۴۰	کنترل سرعت هوا هر چند وقت یک بار انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> هر فصل <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -
۴۱	کنترل شدت جریان هوا هر چند وقت یک بار انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> هر فصل <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -
۴۲	کنترل دما و رطوبت هوا هر چند وقت یک بار انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> هر فصل <input type="checkbox"/> ثبت نمی‌شود.	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -
۴۳	بازدید از بادیزن‌های اصلی هر چند وقت یک بار انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> هر ۳ ماه <input type="checkbox"/> بیش از ۳ ماه	۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -
۴۴	بادیزن‌ها مجهز به کدامیک از موارد زیر هستند؟	<input type="checkbox"/> تعیین اختلاف فشار و اعلام توقف بادیزن و معکوس کردن جریان هوا <input type="checkbox"/> امکان معکوس کردن جهت جریان هوا <input type="checkbox"/> دستگاه تعیین اختلاف فشار و اعلام توقف بادیزن <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰,۵ ۰,۵ -
۴۵	کنترل بسته شدن درب‌های تهویه پس از عبور و مرور چگونه انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> الکتریکی <input type="checkbox"/> مکانیکی <input type="checkbox"/> دستی <input type="checkbox"/> هیچ‌کدام	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۴۶	کدام یک از اقدامات زیر انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> استفاده از درب تهویه مجاز و حفاظ سیمی <input type="checkbox"/> استفاده از درب تهویه مجاز <input type="checkbox"/> تور سیمی و حفاظ مناسب در مقابل پروانه بادیزن <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -
<b>ارزیابی سیستم نگهداری</b>			
۴۷	کنترل ریزش سقف کارگاه و تونل‌ها، هر چند وقت یک بار انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> بیش از ۱ ماه	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۱

## ادامه جدول ۱-۶- پرسشنامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۴۸	وضعیت سیستم‌های نگهداری نصب شده از نظر استحکام و مقاومت، چگونه است؟	خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -
۴۹	وسایل نگهداری چاهها و کارگاه‌های غیرفعال در چه فواصل زمانی مورد بازرسی قرار می‌گیرد؟	هر ۲ ماه یک بار <input type="checkbox"/> هر ۶ ماه یک بار <input type="checkbox"/> هر سال <input type="checkbox"/> کنترل نمی‌شود. <input type="checkbox"/>	۱ ۰ -۰,۲۵ -۰,۵
۵۰	لگّیری چگونه انجام می‌شود؟	بعد از هر نوبت آتشباری <input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۷۵ ۰,۲۵ -۰,۲۵
۵۱	بازیابی وسایل نگهداری چگونه انجام می‌شود؟	توسط کارگران ماهر با نظارت مسؤول فنی <input type="checkbox"/> با نظارت مسؤول فنی معدن <input type="checkbox"/> توسط کارگران ماهر <input type="checkbox"/> هیچ کدام <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -
۵۲	اطمینان استاد کار قبل از ترک محل کار از پایداری کارگاه مربوطه در معدن به چه میزانی است؟	خوبی زیاد <input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -
۵۳	تعویض وسایل نگهداری چگونه انجام می‌شود؟	هر دو گزینه دو و سه <input type="checkbox"/> برای تعویض قاب‌های نگهداری، قاب‌های کناری تقویت می‌شود. <input type="checkbox"/> در محل تقاطع‌ها طبق مشخصات فنی با تایید سرپرست معدن و با حضور مسؤول ایمنی معدن <input type="checkbox"/> هیچ کدام <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -
۵۴	وضعیت پایداری پله‌ها در معادن رویاز چگونه است؟	خوبی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ -
۵۵	وضعیت نصب تابلوهای راهنمای در حفریات معدنی چگونه است؟	اکثر جاها <input type="checkbox"/> بعضی جاها <input type="checkbox"/> خوبی کم <input type="checkbox"/> اصلاً <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ -
۵۶	وضعیت وسایل نقلیه از نظر دستگاه‌های هشدار هستند.	همه وسایل نقلیه مجهز به دستگاه‌های هشدار هستند. بعضی از وسایل نقلیه مجهز به دستگاه‌های هشدار هستند. به ندرت وسایل نقلیه مجهز به دستگاه‌های هشدار هستند. هیچ یک از وسایل مجهز به دستگاه‌های هشدار نیستند.	۱ ۰,۵ -۰,۵ -۱

## ارزیابی سیستم تراپری

## ادامه جدول ۱-۶ - پرسشنامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۵۷	نکات ایمنی در مورد شیب راهها و پیچ‌ها تا چه حدی رعایت شده است؟	خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ ۰ -۰,۵
۵۸	وضعیت عرض راهها و پیچ‌ها، شیب‌ها و پاک بودن از قطعات ریزشی راه معدن چگونه است؟	خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ ۰ -۰,۵
۵۹	حمل و نقل افراد با چه وسایلی انجام می‌شود؟	با وسایل مخصوص حمل افراد <input type="checkbox"/> پیاده <input type="checkbox"/> با استفاده از واگن‌های خالی باربری <input type="checkbox"/> با سایر وسایل غیر مجاز <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۷۵ -۰,۵ -۱
۶۰	کنترل سرعت وسایل حمل و نقل با چه شیوه‌ای انجام می‌گیرد؟	کامپیوترا <input type="checkbox"/> توسط شخص ناظر <input type="checkbox"/> توسط خود راننده <input type="checkbox"/> کنترل نمی‌شود. <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۱
۶۱	کنترل حمل بار بیش از ظرفیت چگونه انجام می‌شود؟	کنترل منظم و جریمه برای حمل اضافه بار <input type="checkbox"/> کنترل منظم و تذکر برای حمل اضافه بار <input type="checkbox"/> گاهی تجهیزات حمل کنترل می‌شود. <input type="checkbox"/> کنترل نمی‌شود. <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ ۰ -۱
۶۲	سطح آموزش افراد برای کار با ماشین‌آلات حمل چگونه است؟	خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ ۰ -۱
۶۳	بازدید از ماشین‌آلات بارگیری و باربری (فیدر، ناو، لودر تونلی (برگردان) و لودر (LHD) در چه فواصل زمانی انجام می‌شود؟	هر شیفت <input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> هر چند ماه <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۷۵ ۰,۵ ۰
۶۴	در کامیون‌های بزرگ جاده‌ای قابلیت دید کافی چگونه تامین می‌شود؟	رادار و دوربین <input type="checkbox"/> دوربین <input type="checkbox"/> آینه <input type="checkbox"/> بدون تجهیزات کمکی <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۶۵	وضعیت نور وسایل نقلیه چگونه است؟	خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ ۰ -۰,۵
۶۶	وضعیت حصول اطمینان از سرویس و نگهداری واگن‌ها به صورت دوره‌ای چگونه است؟	خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ ۰ -۰,۵

## ادامه جدول ۶-۱- پرسش نامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

امتیاز	جواب ارزیابی	سوال ارزیابی	شماره سوال
۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -۱	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> تجهیز واگن‌ها به کفشهک ترمز <input type="checkbox"/> تجهیز جلو لوکوموتیو به چراغ با نور کافی <input type="checkbox"/> هیچ کدام	کدامیک از موارد در سیستم ریلی رعایت شده است؟	۶۷
۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -۱	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> رعایت سرعت حرکت وسایل نقلیه برای جابه‌جایی افراد <input type="checkbox"/> روشن شدن عالیم مخصوص در پذیرگاه به نشانه حمل مسافر <input type="checkbox"/> در هنگام حمل مسافر <input type="checkbox"/> هیچ کدام	کدامیک از اقدامات در معادن انجام می‌شود؟	۶۸
<b>ارزیابی ماشین‌آلات معدنی</b>			
۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -	<input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر هفت <input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> هر فصل	بازدید از ماشین‌آلات هر چند وقت یک بار انجام می‌شود؟	۶۹
۱ ۰,۵ -۰,۵	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	وضعیت حفاظت ایمنی قسمت‌های متحرک ماشین‌آلات استخراج چگونه است؟	۷۰
۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -۱	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> مجهز به ترمز ایمنی <input type="checkbox"/> مجهز به پاراشوت <input type="checkbox"/> هیچ کدام	وضعیت تجهیزات بالابرها و وینچ‌ها چگونه است؟	۷۱
۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -۱	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> سیستم قطع کن برای بار بیش از حد در جرثقیل‌ها <input type="checkbox"/> رعایت ظرفیت مجاز در جرثقیل‌ها <input type="checkbox"/> هیچ کدام	کدامیک از موارد در معدن رعایت می‌شود؟	۷۲
۱ ۰,۵ -۰,۵	<input type="checkbox"/> هر شیفت <input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> هر فصل	بازدید از قرقه‌های نوار نقاله و وضعیت تمیزی اطراف نوار در گالری‌هایی که از نوار نقاله تسممهای استفاده می‌کنند هر چند وقت یک بار انجام می‌شود؟	۷۳
۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -۱	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> مجهز به دو ترمز جداگانه <input type="checkbox"/> مجهز به عمق‌نما و زنگ اخبار مشخص‌کننده طبقات مختلف <input type="checkbox"/> هیچ کدام	چرخ چاه مجهز به کدام یک از موارد است؟	۷۴
۱ ۰,۵ -	<input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> هر ۶ ماه <input type="checkbox"/> هر سال <input type="checkbox"/> انجام نمی‌شود.	بازدید از کابل بالابر هر چند وقت یک بار می‌شود؟	۷۵

## ادامه جدول ۱-۶ - پرسش‌نامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۷۶	کابل‌های بالابر مخصوص حمل افراد هر چند وقت یک بار تعویض می‌شود؟	۲ سال یک بار ۳ سال یک بار ۴ سال یک بار کمتر	۱ -۰,۲۵ -۰,۵ -۱
۷۷	در بالابرها ضریب اطمینان کابل برای حمل مسافر چقدر در نظر گرفته می‌شود؟	حداقل ۶ $5 \leq X < 6$ $4 \leq X < 5$ کمتر از ۴	۱ -۰,۲۵ -۰,۵ -۱
۷۸	وضعیت نوار نقاله‌ها و قسمت‌های متحرک ماشین‌آلات چگونه است؟	تجهیز به حفاظ در همه جا تجهیز به حفاظ در بعضی جا به ندرت حفاظ دارند. حفظ ندارند.	۱ ۰,۵ -۰,۵ -۱
<b>ارزیابی خدمات فنی</b>			
۷۹	بازدید از تجهیزات روشنایی در چه فواصل زمانی انجام می‌شود؟	هر هفته هر ماه هر سال انجام نمی‌شود.	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۸۰	سیستم اتصال به زمین هر چند وقت یک بار کنترل می‌شود؟	حداقل سالی یک بار دو سال یک بار سه سال یک بار کمتر	۱ -۰,۲۵ -۰,۵ -۱
۸۱	کدام یک از اقدامات در معدن انجام می‌شود؟	هر دو گزینه ۳ و ۲ نقشه تکمیل شده تاسیسات برق همیشه در دفتر معدن نگهداری می‌شود. هر گونه تعمیرات و تغییرات در تاسیسات برق در دفتر مخصوصی ثبت می‌شود. هیچ کدام	۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -۰,۵
۸۲	وضعیت مکان چراغخانه (تهویه، تمیزی و تجهیزات آتش‌نشانی) چگونه است؟	خیلی خوب خوب متوسط ضعیف	۱ ۰,۵ ۰ -۰,۵
۸۳	حداقل روشنایی معدن چند لوکس است؟	۵۰ ۳۰ ۱۰ کمتر از ۱۰	۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -۰,۵
۸۴	تعداد چراغ‌ها ۱۰٪ بیشتر از تعداد افراد است. تعداد چراغ‌ها ۵٪ بیشتر از تعداد افراد است. تعداد چراغ‌ها به تعداد افراد است. تعداد چراغ‌ها کمتر از تعداد افراد است.	تعداد چراغ‌ها ۱۰٪ بیشتر از تعداد افراد است. تعداد چراغ‌ها ۵٪ بیشتر از تعداد افراد است. تعداد چراغ‌ها به تعداد افراد است. تعداد چراغ‌ها کمتر از تعداد افراد است.	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۱

## ادامه جدول ۱-۶- پرسشنامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۸۵	کدامیک از سیستم‌های زیر در معدن به کار برده شده است؟	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> سیستم محافظت زمین <input type="checkbox"/> محافظت بیش‌باری <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰/۷۵ ۰/۵ -۱
۸۶	برای جلوگیری از خطر برق‌گرفتگی چه اقداماتی انجام شده است؟	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> استفاده از وسایل برقی مجاز <input type="checkbox"/> نصب تابلوهای هشدار دهنده در مکان‌هایی که خطر برق‌گرفتگی وجود دارد. <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰/۷۵ ۰/۵ -۱
۸۷	بازدید و بررسی دستگاه‌های ضد انفجار برقی و تعمیر آن‌ها توسط متصدیان مربوط هر چند وقت یک بار انجام می‌گیرد؟	<input type="checkbox"/> حداقل روزی یک بار، بازدید و به طور هفتگی تعمیرات <input type="checkbox"/> هفتگاهی یک بار بازدید و ماهانه تعمیرات می‌شود. <input type="checkbox"/> ماهانه بازدید و تعمیر می‌شود. <input type="checkbox"/> بازدید نمی‌شود.	۱ ۰ -۰/۵ -۱
۸۸	تاسیسات برقی مجهز به کدام یک از موارد هستند؟	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> رله‌ای ایمنی <input type="checkbox"/> محدودکننده ولتاژ <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰/۷۵ ۰/۵ -۰/۵
۸۹	مخازن هوا مجهز به کدام یک از موارد زیر است؟	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> سوپاپ فشارشکن اضافی <input type="checkbox"/> شیر اطمینان <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰/۷۵ ۰/۵ -۱
۹۰	وضعیت اتصالات و نشت هوا چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰/۵ ۰ -۰/۵
۹۱	بازدید از کمپرسورها در چه فواصل زمانی انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر شیفت <input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> هر چند ماه	۱ ۰/۷۵ ۰/۵ ۰ .
۹۲	وضعیت آبکشی در مکان‌های پرآب چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> ضعیف <input type="checkbox"/> نامناسب	۱ ۰/۵ ۰ -۰/۵
<b>ارزیابی محیط</b>			
۹۳	وضعیت تونل‌ها و گالری‌ها پس از اتمام استخراج چگونه است؟	<input type="checkbox"/> پر می‌شود. <input type="checkbox"/> تخریب می‌شود. <input type="checkbox"/> مسدود می‌شود. <input type="checkbox"/> رها می‌شود.	۱ ۰/۷۵ ۰/۵ ۰ .

## ادامه جدول ۱-۶ - پرسشنامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

شماره	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۹۴	کدامیک از اقدامات زیر در معادن انجام شده است؟	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> گذاشت فنس و حصار فلزی در قسمت‌های متحرک <input type="checkbox"/> ماشین‌آلات (مثل توربین و چرخ‌دنده) <input type="checkbox"/> حفاظت‌گذاری (به وسیله فنس یا وسایل مناسب دیگر) در محل‌های خطرناک مانند پرتگاهها <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ +۰,۷۵ +۰,۵ -۰,۵
۹۵	اقدامات حفاظت‌گذاری در محل‌های خطرناک به چه میزانی است؟	<input type="checkbox"/> در همه جا <input type="checkbox"/> در اکثر جاهای <input type="checkbox"/> در بعضی جاهای <input type="checkbox"/> در هیچ جا	۱ +۰,۷۵ +۰,۵ -۰,۵
۹۶	وضعیت پله‌ها و نرده‌ها از نظر رعایت نکات ایمنی چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ +۰,۵ +۰ -۰,۵
۹۷	چند راه خروجی برای هر کارگاه استخراج در حال بهره‌برداری وجود دارد؟	<input type="checkbox"/> بیشتر از ۳ تا <input type="checkbox"/> ۳ مورد <input type="checkbox"/> ۲ مورد <input type="checkbox"/> ۱ مورد	۱ +۰,۵ +۰ -۱
۹۸	وضعیت تمیزی و مرتب بودن حفریات معدنی (نبودن مواد و سط راه) چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ +۰,۵ +۰ -۰,۵
۹۹	کنترل ورود و خروج افراد به معادن و محل‌های ممنوعه چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ +۰,۵ +۰ -۰,۵
۱۰۰	عرض عبور افراد در تونل‌های مجهز به باربری ریلی چقدر است؟	<input type="checkbox"/> حداقل ۶۰ سانتی‌متر <input type="checkbox"/> $50 \leq X < 60$ سانتی‌متر <input type="checkbox"/> $40 \leq X < 50$ سانتی‌متر <input type="checkbox"/> کمتر از ۴۰ سانتی‌متر	۱ -۰,۲۵ -۰,۵ -۱
۱۰۱	قبل از ورود کارگران به کارگاه‌ها کدامیک از اقدامات انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> سالم بودن وسایل و برقراری تهویه <input type="checkbox"/> اطمینان از عدم ریخت حفریات <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ +۰,۷۵ +۰,۵ -۱
۱۰۲	وضعیت جانپناه‌ها چگونه است؟	<input type="checkbox"/> با ظرفیت حداقل ۴ نفر در فواصل ۱۰ متری <input type="checkbox"/> با ظرفیت حداقل ۴ نفر در فواصل ۵۰ متری <input type="checkbox"/> با ظرفیت حداقل ۴ نفر در فواصل $\leq 100$ متر <input type="checkbox"/> با توجه به نیاز جانپناه، اما وجود ندارد.	۱ +۰,۷۵ +۰ -۰,۵
۱۰۳	وضعیت ارتباط راه‌های موجود در معادن زیرزمینی به یکدیگر چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ +۰,۵ +۰ -۰,۵

## ادامه جدول ۱-۶- پرسش نامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۱۰۴	وضعیت مدخل هر یک از راههای ورودی معدن از نظر سیل گیر یا بهمن گیر بودن آنها چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰/۵ ۰ -۰/۵
۱۰۵	وضعیت عبور افراد از هر یک از راههای موجود در معدن چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰/۵ ۰ -۰/۵
۱۰۶	وضع موجود تابلوهای اخباری هشدار دهنده در محلهای ممنوعه چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰/۵ ۰ -۰/۵
۱۰۷	کدامیک از موارد در مورد تردمانها رعایت می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> رعایت شیب نردمان (کمتر از ۸۰ درجه) و فاصله پایه از دیوار (۶۰ سانتی‌متر) <input type="checkbox"/> وجود پاگرد در انتهای نردمان <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰/۷۵ ۰/۵ -۱
سیستم‌های پیشگیری و کنترل آتش‌سوزی و انفجار			
۱۰۸	در چه قسمت‌هایی از معدن آتش‌بندها نصب شده است؟	<input type="checkbox"/> در همه کارگاهها و راهروها <input type="checkbox"/> در بیش از کارگاهها و راهروها <input type="checkbox"/> در تعداد کمی از کارگاهها و راهروها <input type="checkbox"/> وجود ندارد.	۱ ۰/۵ ۰ -۱
۱۰۹	آیا ذخیره خاک مخصوص برای خاکپاشی در سطلهای مخصوص وجود دارد؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> وجود ندارد.	۱ ۰/۵ ۰ -۱
۱۱۰	بازدید از تجهیزات آتش‌نشانی هر چند وقت یک بار انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> هر فصل <input type="checkbox"/> بیش از یک فصل	۱ ۰/۵ ۰ -۰/۵
۱۱۱	سطح آموزش افراد برای استفاده از تجهیزات آتش‌نشانی چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰/۵ ۰ -۰/۵
۱۱۲	کدام یک از نکات ایمنی در مورد خاموش‌کننده‌های دستی رعایت می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> نصب آنها در تمام مکان‌های مورد نیاز <input type="checkbox"/> کنترل منظم آنها <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰/۷۵ ۰/۵ -۰/۵

## ادامه جدول ۱-۶ - پرسشنامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۱۱۳	بازدیدهای مخصوص از نظر پیشگیری از آتشسوزی در چه فواصل زمانی انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> هر ماه <input type="checkbox"/> کنترل نمی‌شود.	۱ ۰.۵ ۰ -۰.۵
۱۱۴	تست و شارژ خاموش‌کنندهای دستی به وسیله افراد متخصص و ماهر در چه فواصل زمانی معین انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر شش ماه <input type="checkbox"/> هر سال <input type="checkbox"/> هر چند سال <input type="checkbox"/> کنترل نمی‌شود.	۱ ۰.۵ ۰ -۱
<b>مسایل ویژه معادن زغالسنگ</b>			
۱۱۵	کدام یک از اقدامات زیر در معادن انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر دو گزینه ۲ و ۳ <input type="checkbox"/> کنترل میزان گاز زغال قبل از آتشباری <input type="checkbox"/> آپاشی قبل از آتشباری در مکان‌های گرد زغال دار <input type="checkbox"/> هیچ کدام	۱ ۰.۷۵ ۰.۵ -۱
۱۱۶	در چه فواصل زمانی مقدار گاز زغال اندازه‌گیری و ثبت می‌شود؟	<input type="checkbox"/> به طور مستمر (با سنسورهای ثابت) <input type="checkbox"/> هر شیفت <input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> بیشتر از یک روز	۱ ۰.۷۵ ۰ -۱
۱۱۷	در چه فواصل زمانی مقدار گرد زغال اندازه‌گیری و ثبت می‌شود؟	<input type="checkbox"/> به طور مستمر <input type="checkbox"/> هر شیفت <input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> بیشتر از یک روز	۱ ۰.۵ ۰ -۱
۱۱۸	بازدید از ماشین‌آلات استخراجی (ماشین زغال‌تراش، پیکور و حفار مداوم) در چه فواصل زمانی انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر شیفت <input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> هر ماه	۱ ۰.۷۵ ۰.۵ ۰
۱۱۹	سهم تهویه طبیعی در سیستم تهویه معادن چقدر است؟	<input type="checkbox"/> صفر <input type="checkbox"/> %۲۵ <input type="checkbox"/> %۵۰ <input type="checkbox"/> %۱۰۰	۱ -۰.۲۵ -۰.۵ -۱
۱۲۰	کیفیت نظارت و اطمینان از جمع‌آوری و خارج کردن مرتب گرد و غبار از سقف، زمین و دیوارها و وسائل نگهداری چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰.۵ ۰ -۰.۵
۱۲۱	بازدیدهای مخصوص از نظر پیشگیری از آتشسوزی یا گرم شدن زغال‌سنگ در چه فواصل زمانی انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر شیفت <input type="checkbox"/> هر روز <input type="checkbox"/> هر هفته <input type="checkbox"/> کنترل نمی‌شود.	۱ ۰.۵ ۰ -۱

## ادامه جدول ۶-۱- پرسشنامه ارزیابی ایمنی و امتیاز هر گزینه

امتیاز	جواب ارزیابی	سوال ارزیابی	شماره سوال
۱ ۰,۵ ۰,۵ -۰,۵	هر دو گزینه ۲ و ۳ عملیات خاکپاشی در مواردی که میزان مواد سوختی در گرد زغال‌سنگ بیش از ۳۰٪ است. خاک کافی برای خاکپاشی در تمامی نقاط حساس معدن در نظر گرفته شده است. هیچ کدام	کدام یک از اقدامات زیر انجام می‌شود؟	۱۲۲
۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -۱	هر دو گزینه ۲ و ۳ استفاده از وسایل برقی ضد چرقه و کابل‌های مجاز در معادن دارای گاز زغال نصب تابلوهای هشدار دهنده در مکان‌هایی که خطر برق‌گرفتگی وجود دارد. هیچ کدام	برای جلوگیری از خطر برق‌گرفتگی چه اقداماتی انجام شده است؟	۱۲۳
۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -۱	هر دو گزینه ۲ و ۳ وسایل و تجهیزات الکتریکی ضد انفجار و مجاز چراغ ایمنی باطری دار و آتش‌کن برقی هیچ کدام	اگر معدن دارای پتانسیل تصاعد گاز و گرد زغال قابل انفجار است از کدامیک از تجهیزات استفاده می‌شود؟	۱۲۴
۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -۱	هر دو گزینه ۲ و ۳ داشتن گروه نجات مطابق با آئین‌نامه شبکه لوله آب آتش‌نشانی با فشار هیچ کدام	معدن به کدامیک از موارد زیر مججهز است؟	۱۲۵
۱ ۰,۷۵ ۰,۵ -۱	هر دو گزینه ۲ و ۳ دستگاه‌های تنفس انفرادی دستگاه‌های اندازه‌گیری گاز زغال هیچ کدام	گروه نجات به کدامیک از موارد مججهز است؟	۱۲۶
۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵	هر روز هر هفتگه هر ماه هر چند ماه	ثبت گاز دی‌اکسید کربن برای کنترل خودسوزی هر چند وقت یک بار انجام می‌شود؟	۱۲۷

## جدول ۶-۲- پرسشنامه ارزیابی بهداشت و امتیاز هر گزینه

امتیاز	جواب ارزیابی	سوال ارزیابی	شماره سوال
بهداشت فردی و عمومی			
۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵	خیلی خوب خوب متوسط نامناسب	وضعیت کارگران در رعایت اصول بهداشت فردی چگونه است؟	۱
۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵	خیلی خوب خوب متوسط نامناسب	وضعیت سرویس‌های بهداشتی از نظر تعداد و کیفیت چگونه است؟	۲

## ادامه جدول ۶- پرسشنامه ارزیابی بهداشت و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۳	وضعیت حمام‌ها از نظر تعداد و کیفیت چگونه است؟	خوب خوب متوسط نامناسب	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۴	وضعیت بهداشت غذا و غذاخوری چگونه است؟	خوب خوب متوسط نامناسب	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۵	وضعیت بهداشت آب آشامیدنی از نظر گوارا، سالم و کافی بودن چگونه است؟	خوب خوب متوسط نامناسب	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۶	دسترسی به آب آشامیدنی در نقاط مختلف معدن چگونه است؟	خوب خوب متوسط نامناسب	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۷	میزان رعایت ممنوعیت استعمال دخانیات در کارگاه‌های معدن زیرزمینی چقدر است؟	خوب خوب متوسط نامناسب	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۸	در صورت استفاده کردن از آب معدن برای آشامیدن، هر چند وقت یک بار مشخصات آن مورد آزمایش قرار می‌گیرد؟	هر ماه هر فصل هر ۶ ماه سالیانه	-۰,۲۵ -۰,۵ -۱
۹	مخازن آب آشامیدنی هر چند ماه یک بار تمیز و ضد عفونی می‌شود.	هر ماه هر فصل هر ۶ ماه بیش از ۶ ماه	-۰,۲۵ -۰,۵ -۱
۱۰	ممنوعیت استفاده از آب معدن قبل از تعیین مشخصات کامل تا چه حدی رعایت می‌شود؟	خوب خوب متوسط ضعیف	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۱۱	گروه نجات در چه فاصله زمانی تمرین‌های لازم را انجام می‌دهد؟ (برای بالای ۵۰۰ نفر نیروی انسانی)	۲ بار در ماه ۱ بار در ماه هر ۲ ماه ۱ بار بیش از ۲ ماه	۱ ۰,۵ -۰,۵
۱۲	آیا وسایل امداد و نجات کافی برای دسترسی فوری کارگران وجود دارد؟	تجهیزات کامل امداد و نجات و کمک‌های اولیه بعضی از تجهیزات امداد و نجات فقط جعبه کمک‌های اولیه هیچ تجهیزانی ندارد.	۱ ۰,۵ -۱

## ادامه جدول ۶- پرسشنامه ارزیابی بهداشت و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۱۳	بازدید از تجهیزات امداد و نجات در چه فواصل زمانی انجام می‌شود؟	هر روز هر هفته هر ماه هر فصل	۱ ۰/۵ ۰/۲۵ +
۱۴	چه تعداد کارگر نحوه استفاده از وسایل کمک‌های اولیه را آموزش دیده‌اند؟	حداقل ۲ نفر در هر گروه کاری حداقل ۱ نفر در هر گروه کاری حداقل یک نفر به ازای چند گروه کاری هیچ کس آموزش ندیده است.	۱ ۰/۵ ۰ -۱
۱۵	سابقه کاری مسؤول امداد و نجات چقدر است؟	بیشتر از ۲۰ سال ۲۰-۱۰ سال ۱۰-۵ سال کمتر از ۵ سال	۱ ۰/۷۵ ۰/۵ ۰/۲۵
۱۶	گروه امداد و نجات به ازای هر ۵۰ نفر کارگر از چند نفر تشکیل شده است؟	بیشتر از ۵ نفر در هر نوبت کار ۳ نفر در هر نوبت کار ۲ نفر در هر نوبت کار ۱ نفر در هر نوبت کار	۱ ۰/۵ ۰/۲۵ ۰
۱۷	با افراد گروه امداد و نجات در صورت عدم احراز شرایط پزشکی چگونه برخورد می‌شود؟	از گروه خارج می‌شوند. نسبت به درمان آن‌ها اقدام می‌شود. اقدامی انجام نمی‌گیرد. باز به کار خود ادامه می‌دهند.	۱ ۰/۵ -۰/۵ -۱
۱۸	در معادن زغال‌سنگ درجه یک و دو کدامیک از شرایط زیر برقرار است؟	هر دو گزینه ۲ و ۳ گروه نجات مجهز به دستگاه‌های تنفس افرادی و دستگاه‌های اندازه‌گیری گاز زغال است. معدن دارای گروه نجات است. هیچ کدام	۱ ۰/۷۵ ۰/۵ -۱
<b>معاینات و تجهیزات درمانی</b>			
۱۹	وضعیت مراکز پزشکی (نزدیکی به معدن و تجهیزات کافی و مناسب) چگونه است؟	خیلی خوب خوب متوسط ضعیف	۱ ۰/۵ ۰/۲۵ -۰/۵
۲۰	معاینات دوره‌ای در چه فواصل زمانی انجام می‌شود؟	در بدو استخدام و هر ۶ ماه یک بار در بدو استخدام و هر سال یک بار فقط در بدو استخدام انجام نمی‌شود.	۱ ۰/۵ ۰/۲۵ -۱
۲۱	افراد گروه امداد و نجات در چه فواصل زمانی معاینه پزشکی می‌شوند تا در صورت وجود شرایط نبودن از گروه خارج شوند؟	سالی دو بار سالی یک بار هر چند سال یک بار معاینه نمی‌شوند.	۱ ۰/۵ -۰/۵ -۱

## ادامه جدول ۶-۲-پرسش نامه ارزیابی بهداشت و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
<b>بیماری‌های ناشی از کار</b>			
۲۲	چند درصد از کارگران به بیماری‌های ناشی از مواد سمی معدن مبتلا هستند؟	<input type="checkbox"/> کمتر از %۱۰ <input type="checkbox"/> % ۳۰-۱۱ <input type="checkbox"/> % ۶۰-۳۱ <input type="checkbox"/> بیشتر از %۶۱	۱ ۰,۵ . -۰,۵
۲۳	چند درصد از کارگران به بیماری‌های ناشی از گرد و غبار مبتلا هستند؟	<input type="checkbox"/> کمتر از %۱۰ <input type="checkbox"/> % ۳۰-۱۱ <input type="checkbox"/> % ۶۰-۳۱ <input type="checkbox"/> بیشتر از %۶۱	۱ ۰,۵ . -۰,۵
۲۴	چند درصد از کارگران به کاهش شنوایی ناشی از سر و صدا مبتلا هستند؟	<input type="checkbox"/> کمتر از %۱۰ <input type="checkbox"/> % ۳۰-۱۱ <input type="checkbox"/> % ۶۰-۳۱ <input type="checkbox"/> بیشتر از %۶۱	۱ ۰,۵ . -۰,۵
۲۵	چند درصد از کارگران به بیماری‌های ناشی از ارتعاشات شدید (کار با پیکور و نظایر آن‌ها) مبتلا هستند؟	<input type="checkbox"/> کمتر از %۱۰ <input type="checkbox"/> % ۳۰-۱۱ <input type="checkbox"/> % ۶۰-۳۱ <input type="checkbox"/> بیشتر از %۶۱	۱ ۰,۵ . -۰,۵
۲۶	میزان تناسب جسمی و روانی کارگران شاغل در معادن زیرزمینی با محیط کار چقدر است؟	<input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> خیلی کم	۱ ۰,۵ . -۱
۲۷	ناراحتی سیستم عضلانی در چه تعدادی از کارگران مشاهده می‌شود؟	<input type="checkbox"/> بندرت <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰,۵ . -۱
۲۸	ناراحتی سیستم اسکلتی در چه تعدادی از کارگران مشاهده می‌شود؟	<input type="checkbox"/> بندرت <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰,۵ . -۱
<b>بهداشت روانی</b>			
۳۲	میزان امنیت شغلی کارگران و کارکنان معدن چقدر است؟	<input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> خیلی کم	۱ ۰,۵ . -۰,۵
۳۳	میزان رضایت شغلی کارگران و کارکنان معدن چقدر است؟	<input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> خیلی کم	۱ ۰,۵ . -۰,۵
۳۴	میزان استرس شغلی کارگران و کارکنان معدن چقدر است؟	<input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> خیلی کم	۱ ۰,۵ . -۰,۵

## ادامه جدول ۶- پرسشنامه ارزیابی بهداشت و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
مدیریت بهداشت معدن			
۳۵	وضعیت عملکرد بخش بهداشت کار حرفه‌ای چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۳۶	نظرارت بر حضور مسؤول بهداشت حرفه‌ای در معدن هر چند وقت یک بار انجام می‌شود؟	<input type="checkbox"/> هر ۶ ماه <input type="checkbox"/> هر سال <input type="checkbox"/> هر ۲ سال <input type="checkbox"/> کمتر	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۳۷	کیفیت انجام معاینات پزشکی در بدو استخدام کارکنان معدن چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵
۳۸	کیفیت معاینات دوره‌ای در مورد کارکنان معدن چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰,۵ ۰,۲۵ -۰,۵

## جدول ۶-۳- پرسشنامه ارزیابی محیط زیست و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
کیفیت مناظر و چشم‌اندازها و بازسازی			
۱	تغییر منظره و بد نما شدن منطقه در اثر فعالیتهای معدنکاری (انباشتگاه باطله، نشست و حفره‌های ناشی از استخراج و لغزش زمین) چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰,۵ -
۲	از کدام روش برای انباشتگاه باطله (سیستم‌های دفع) استفاده می‌شود؟	<input type="checkbox"/> پر کردن معدن <input type="checkbox"/> دره <input type="checkbox"/> انباشت در سطح <input type="checkbox"/> رودخانه	-۰,۲۵ -۱
۳	اقدامات بازسازی معدن تا چه حد انجام شده است؟	<input type="checkbox"/> مطلوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> اصلاً	-۰,۵ -۱
اکولوژی			
۴	در اثر فعالیتهای معدنکاری حیات گونه‌های جانوری منطقه تا چه حد صدمه دیده است؟ (از نظر تعداد و نوع)	<input type="checkbox"/> بندرت <input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> زیاد	۰,۵ -

## ادامه جدول ۶-۳- پرسشنامه ارزیابی محیط زیست و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
<b>اکولوژی</b>			
۵	در اثر فعالیتهای معدنکاری پوشش گیاهی منطقه تا چه حد آسیب دیده است؟	<input type="checkbox"/> بندرت <input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰/۵ ۰ -۱
۶	تاثیر فعالیتهای معدنکاری بر زمین‌های کشاورزی، جنگل‌ها تالاب‌ها و نواحی ساحلی چقدر است؟	<input type="checkbox"/> بندرت <input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰/۵ ۰ -۱
<b>آلدگی صوتی و ارتعاش</b>			
۷	وضعیت آلدگی صوتی برای کارگران داخل معدن چگونه است؟	<input type="checkbox"/> مطلوب <input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰/۵ ۰ -۱
۸	آلدگی صوتی در بیرون معدن چگونه است؟	<input type="checkbox"/> مطلوب <input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰/۵ ۰ -۱
۹	میزان ارتعاشات ناشی از معدنکاری چقدر است؟	<input type="checkbox"/> مطلوب <input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰/۵ ۰ -۱
<b>آلدگی آب</b>			
۱۰	میزان آلدگی آبهای سطحی و زیرزمینی (مواد سمی، گل آلد شدن و اسیدی شدن) در اثر معدنکاری تا چه حدی است؟	<input type="checkbox"/> ناجیز <input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰/۵ ۰ -۱
۱۱	تاثیر معدنکاری بر توان آب‌شناختی آب منطقه چقدر است؟	<input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰/۵ ۰ -۱
۱۲	تاثیر فعالیت معدنکاری روی رژیم آب زیرزمینی منطقه چقدر است؟	<input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰/۵ ۰ -۱
۱۳	تاثیر فعالیت معدنکاری روی رژیم آب سطحی منطقه چقدر است؟	<input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰/۵ ۰ -۱

## ادامه جدول ۶-۳- پرسش نامه ارزیابی محیط زیست و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۱۴	تاثیر فعالیت معدنکاری بر قابلیت سیل گیری منطقه چقدر است؟	خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ + -۱
۱۵	تاثیر فعالیت معدنکاری بر جریان رسویگذاری آب‌های جاری در منطقه چقدر است؟	خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ + -۱
۱۶	در مورد پسماند آب مصرفی، پساب کارگاه، کانه‌آرایی، مقررات زیستمحیطی تا چه میزان رعایت می‌شود؟	به طور کامل <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ -۰,۲۵ -۱
<b>وضعیت خاک</b>			
۱۷	آلودگی خاک و ورود مواد سمی به خاک در اثر معدنکاری تا چه حدی است؟	خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ + -۱
۱۸	میزان فرسایش خاک در اثر معدنکاری (توسط باد و آب) تا چه حدی است؟	خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ + -۱
۱۹	میزان تغییر ساختار خاک (ظرفیت تحمل، تراکم و نظایر آن‌ها) در اثر معدنکاری تا چه حدی است؟	خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ + -۱
<b>اقلیم و هوای</b>			
۲۰	آلودگی هوای گازهای سمی ناشی از معدنکاری تا چه حدی است؟	خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ + -۱
۲۱	آلودگی هوای در اثر گرد و غبار در اثر معدنکاری تا چه حدی است؟	خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ + -۱
۲۲	تاثیر فعالیت معدنکاری بر درجه حرارت منطقه چقدر است؟	خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/>	۱ ۰,۵ + -۱

## ادامه جدول ۶-۳- پرسشنامه ارزیابی محیط زیست و امتیاز هر گزینه

شماره سوال	سوال ارزیابی	جواب ارزیابی	امتیاز
۲۳	تاثیر فعالیت معدنکاری بر بارندگی منطقه چقدر است؟	<input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰,۵ · -۰,۵
زمین‌شناسی و کاربری و قابلیت زمین			
۲۴	تاثیر معدنکاری بر کاربری زمین چقدر است؟	<input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰,۵ · -۰,۵
فرهنگی- اجتماعی			
۲۵	میزان اشتغالزایی در اثر فعالیتهای معدنکاری چقدر است؟	<input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> خیلی کم	۱ ۰,۵ · -۰,۵
۲۶	تاثیر بر توسعه فرهنگی و اجتماعی منطقه در اثر فعالیتهای معدنکاری چقدر است؟	<input type="checkbox"/> زیاد <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> خیلی کم	۱ ۰,۵ · -۰,۵
۲۷	تاثیر معدنکاری بر جمعیت منطقه چگونه است؟	<input type="checkbox"/> افزایش جمعیت به طور چشم‌گیر <input type="checkbox"/> افزایش جمعیت <input type="checkbox"/> بدون تأثیر <input type="checkbox"/> کاهش جمعیت	۱ ۰,۵ · -۰,۵
۲۸	میزان تاثیر بر ترافیک منطقه در اثر معدنکاری چقدر است؟	<input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰,۵ · -۱
۲۹	میزان تاثیر بر مکان‌های تاریخی و اینویه باستانی در اثر معدنکاری چقدر است؟	<input type="checkbox"/> خیلی کم <input type="checkbox"/> کم <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> زیاد	۱ ۰,۵ · -۱
مدیریت محیط زیست			
۳۰	وضعیت عملکرد بخش محیط زیست چگونه است؟	<input type="checkbox"/> خیلی خوب <input type="checkbox"/> خوب <input type="checkbox"/> متوسط <input type="checkbox"/> ضعیف	۱ ۰,۵ · -۱

## ۶-۳- ارزیابی کمی HSE

بعد از مشخص شدن امتیاز شاخص‌ها در هر معادن، وزن هر یک از شاخص‌ها باید اعمال شود. اگر امتیاز هر شاخص  $A_i$ ، وزن آماری نهایی آن شاخص  $w_i$  و تعداد شاخص‌ها باشد، امتیاز هر معادن در هر یک از بخش‌های ایمنی، بهداشت و محیط زیست ( $A_S$  و  $A_E$  و  $A_H$ ) به کمک رابطه ۶-۲ محاسبه می‌شود:

$$A_{S,H,E} = 100 \sum_{i=1}^n w_i \times r_i \quad (2-6)$$

میانگین وزن‌های آماری اولیه در هر یک از بخش‌های ایمنی، بهداشت و محیط زیست (جدول ۲-۵) متفاوت است و این نشان دهنده اهمیت هر یک از آن‌ها است. به این ترتیب ضریب ایمنی، بهداشت و محیط زیست، با نرمال‌سازی اعداد میانگین محاسبه می‌شود. میانگین اوزان اولیه و ضرایب نرمال شده در جدول ۴-۶ ارایه شده است.

جدول ۴-۶- میانگین ضرایب اولیه و ضرایب نرمال شده برای شاخص‌های سطح اول

ضرایب نرمال	میانگین اوزان اولیه	شاخص‌های سطح اول
۰,۳۶	۲۱,۱۱۵	ایمنی
۰,۳۴	۱۹,۶۶۷	بهداشت
۰,۳۰	۱۷,۴۱۷	محیط زیست

برای محاسبه امتیاز کل A از رابطه ۳-۶ استفاده می‌شود.

$$A = 0,36 A_S \times 0,34 A_H \times 0,30 A_E \quad (3-6)$$

#### ۶-۴- اعمال ضرایب تصحیح

با توجه به درجه هر معدن ضرایب تصحیح مشخص شده در جدول ۵-۸ باید در امتیاز کل هر معدن ضرب شود. امتیاز محاسبه شده امتیاز نهایی معدن است.

#### ۶-۵- تقسیم‌بندی کلی معادن بر اساس امتیاز (HSE)

با توجه به امتیازات نهایی هر معدن، طبقه‌بندی کلی معادن در جدول ۶-۵ ارایه است. این طبقه‌بندی علاوه بر بخش HSE در هر یک از بخش‌های ایمنی، بهداشت و محیط زیست به طور جداگانه نیز قابل استفاده است.

جدول ۶-۵- ردیفه‌بندی معادن بر اساس HSE

۱۰۰ تا ۷۶	۷۵ تا ۵۱	۵۰ تا ۲۶	۲۵ تا ۰	۰-۱۰۰	امتیاز معدن
خیلی خوب	خوب	متوسط	ضعیف	خیلی ضعیف	طبقه معدن

#### ۶-۶- مثال موردی

مدل ارزیابی بر روی تعدادی از معادن زغال‌سنگ درجه یک ایران اعتبارسنجی شده و نتایج اجرای آن در یکی از معادن در ادامه ارایه شده است.

در جدول ۶-۷ در ستون اول وزن شاخص‌ها با استفاده از جدول ۳-۵ و در ستون دوم امتیاز نهایی هر شاخص آورده شده است.

امتیاز نهایی هر شاخص از میانگین امتیاز سوال‌هایی که در پرسش‌نامه‌ها برای هر شاخص در نظر گرفته شده، حاصل شده است. در ستون سوم امتیازات وزن دار هر شاخص که از حاصل ضرب دو ستون قبلی حاصل شده، درج شده است. مجموع اعداد ستون سوم در هر یک از بخش‌های ایمنی، بهداشت و محیط زیست (رابطه ۲-۶) امتیاز معادن در هر بخش است که نتایج آن در جدول ۶-۸ نشان داده شده است. امتیاز کل معادن نیز با استفاده از رابطه ۳-۶ محاسبه و در جدول ۶-۹ مشخص شده است.

جدول ۶-۷- محاسبه امتیاز شاخص‌ها و اعمال وزن آن‌ها در معادن زغالسنگ

امتیاز نهایی	امتیاز با اعمال وزن	وزن نرمال	شاخص‌های ارزیابی
۰,۹۶۴	۰,۰۷۷	۰,۰۸	ضریب تکرار حادثه
۰,۶۳۱	۰,۰۵۱	۰,۰۸	ضریب شدت حادثه
۰,۸۵	۰,۰۶۶	۰,۰۷۷	ایمنی نیروی انسانی (کارگران)
۰,۷۷۵	۰,۰۶۲	۰,۰۸	سیستم مدیریت در معادن
۰,۷۹۲	۰,۰۶۳	۰,۰۸	چالزنی و آتشباری و مواد ناریه
۰,۷۵	۰,۰۶۳	۰,۰۸۴	سیستم‌های پیشگیری و کنترل آتش‌سوزی و انفجار
۰,۶۴۱	۰,۰۵۱	۰,۰۷۹	سیستم تهویه
۰,۸۴۱	۰,۰۵۸	۰,۰۶۹	خدمات فنی (سیستم توزیع برق- روشنایی- هوای فشرده)
۱	۰,۰۷۶	۰,۰۷۶	سیستم نگهداری و کنترل ریزش پله‌ها
۰,۷۸۳	۰,۰۵۱	۰,۰۶۶	سیستم ترابری (بارگیری و باربری)
۰,۷۷۱	۰,۰۵	۰,۰۶۵	ارزیابی ماشین آلات معادن
۰,۹۳۳	۰,۰۷۷	۰,۰۸۴	مسایل ویژه معادن گازدار و گرد زغالدار
۰,۶۲۵	۰,۰۵	۰,۰۸	ایمن‌سازی محیط کار
۰,۹	۰,۱۴۳	۰,۱۵۹	بهداشت عمومی و فردی
۱	۰,۱۸	۰,۱۸	کمک‌های اولیه و امداد و نجات
۰,۴۲۹	۰,۰۷۳	۰,۱۶۹	بیماری‌های ناشی از کار در معادن
۰	۰	۰,۱۵۳	مشکلات روانی ناشی از کار در معادن
۰,۸۳۳	۰,۱۴۵	۰,۱۷۴	معاینات و تجهیزات درمانی
۰,۷۵	۰,۱۲۴	۰,۱۶۵	مدیریت بهداشت
۰,۳۳۳	۰,۰۴	۰,۱۲	چشم‌انداز محدوده معدنی و بازارسازی
۱	۰,۱۳۱	۰,۱۳۱	تأثیر معدنکاری بر بوم‌شناسی منطقه
۰,۳۳۳	۰,۰۴۲	۰,۱۲۷	آلودگی صوتی و ارتعاش
۰,۱۶۷	۰,۰۲۵	۰,۱۵	آلودگی آب
۰,۲۳۳	۰,۰۴۶	۰,۱۳۸	آلودگی خاک
۰,۵۸۳	۰	۰	آلودگی هوا
۰,۵	۰,۰۴۸	۰,۰۹۶	تأثیر معدنکاری بر زمین‌شناسی، کاربری و قابلیت زمین
۰,۶	۰,۰۶	۰,۱	تأثیر معدنکاری بر مسایل فرهنگی و اجتماعی منطقه
۰,۵	۰,۰۶۹	۰,۱۳۸	وضعيت سیستم مدیریت زیست‌محیطی معادن

جدول ۶-۸- امتیاز معادن زغالسنگ در هر یک از بخش‌های ایمنی، بهداشت و محیط زیست

محیط زیست	بهداشت	ایمنی	امتیاز هر بخش
۴۲,۱۵	۶۶,۴۴	۷۹,۵۲	امتیاز هر بخش
متوسط	خوب	عالی	طبقه معادن زغالسنگ

## جدول ۶-۹- امتیاز کل معدن زغالسنگ در بخش HSE

امتیاز کل	۶۱/۴۱
طبقه معدن	خوب



## عنوان پژوههای اکتشاف برنامه تهیه ضوابط و معیارهای معدن

ردیف	عنوان پژوهه	شماره نظریه در معاونت راهبردی ریاست جمهوری	شماره نظریه در معاونت برنامه ریزی و نظارت	شماره نظریه در سازمان نظام مهندسی معدن ایران
۱	تعاریف و مفاهیم در فعالیتهای اکتشافی			۳۲۸
۲	فهرست خدمات مراحل مختلف اکتشاف زغال سنگ			۳۵۱
۳	دستورالعمل ردهبندی ذخایر معدنی			۳۷۹
۴	راهنمای ملاحظات زیستمحیطی در فعالیتهای اکتشافی			۴۹۸
۵	دستورالعمل تهیه نقشههای زمین‌شناسی - اکتشافی بزرگ مقیاس رقومی (۱:۲۵۰۰۰)			۵۳۲
۶	فهرست خدمات مراحل چهارگانه اکتشاف سنگ آهن			۵۳۶
۷	علاوه استاندارد نقشههای زمین‌شناسی			۵۳۹
۸	دستورالعمل اکتشاف ژئوشیمیابی بزرگ مقیاس رسوبات آبراهه‌ای (۱:۲۵۰۰۰)			۵۴۰
۹	فهرست خدمات مراحل چهارگانه اکتشاف مس			۵۴۱
۱۰	فهرست خدمات اکتشافی سنگ‌ها و کانی‌های صنعتی (باریت، بنتونیت، زئولیت، سلیسیتین، سیلیس، فلدوپار، فلورین)			۵۶۶
۱۱	واژه‌ها و اصطلاحات پایه اکتشاف، استخراج و فرآوری مواد معدنی			۵۶۷
۱۲	فهرست خدمات مراحل چهارگانه اکتشاف مس سرب و روی			۵۸۱
۱۳	راهنمای مطالعات ژئوفیزیکی اکتشافی به روش‌های مغناطیس‌ستنجی، گرانی‌ستنجی و لرزه‌نگاری در اکتشافات معدنی			۵۹۴
۱۴	فهرست خدمات مراحل چهارگانه اکتشاف آنتیموان			۵۹۵
۱۵	فهرست خدمات مراحل مختلف اکتشاف سنگ‌ها و کانی‌های قیمتی و نیمه‌قیمتی			۵۹۹
۱۶	فهرست خدمات و راهنمای مطالعات دورسنجدی در اکتشاف مواد معدنی			۶۱۵
۱۷	فهرست خدمات و دستورالعمل مراحل مختلف اکتشاف مواد اولیه سیمان			۶۱۷
۱۸	فهرست خدمات و دستورالعمل بررسی‌های چاپیمایی			۶۱۸
۱۹	فهرست خدمات مراحل مختلف اکتشاف عناصر نادر خاکی			۶۴۸
۲۰	فهرست خدمات مراحل مختلف اکتشاف قلع			۶۴۹
۲۱	دستورالعمل آماده‌سازی و اندازه‌گیری عناصر در سنگ آهن			۶۵۲
۲۲	دستورالعمل آماده‌سازی، تهیه نمونه و مطالعات میکروسکوپی و سیالات درگیر برای نمونه‌های اکتشافی			۶۵۵
۲۳	دستورالعمل اکتشافات ژئوشیمیابی محیط‌های سنگی در مقیاس ۱:۲۵،۰۰۰			۶۷۱
۲۴	راهنمای مطالعات ژئوفیزیکی به روش‌های مقاومت و پیرو، پلاریزاسیون القایی، الکترومنتاگمیسی و پتانسیل خودزا در اکتشاف مواد معدنی			
۲۵	فهرست خدمات و دستورالعمل مراحل مختلف اکتشاف تبخیری‌ها در شورابه‌ها و دریاچه‌ها			
۲۶	فهرست خدمات و دستورالعمل مراحل مختلف اکتشاف پتانسیل سنگی			
۲۷	فهرست خدمات و دستورالعمل اکتشاف سنگ‌ها و کانی‌های صنعتی - بخش ۱ (نسوزها): خاک نسوز، منیزیت - هونتیت، بوکسیت، نسوزهای آلومینو سیلیکاته (کایانیت، سیلیمانیت و آندالوزیت)، گرافیت، دولومیت			
۲۸	دستورالعمل بررسی‌های ژئوشیمیابی به روش ژئوشیمیابی و ژئوبوتانی			
۲۹	ضوابط طراحی و دستورالعمل اجرای حفریات اکتشافی سطحی			
۳۰	دستورالعمل اکتشاف ناحیه‌ای طلا و سایر فلزات گرانبهای روش سبک			
۳۱	راهنمای اکتشافات ژئوفیزیکی به روش رادیومتری در مراحل مختلف اکتشاف			
۳۲	فهرست خدمات و دستورالعمل اکتشاف سنگ‌ها و کانی‌های صنعتی - بخش ۳ (پرلیت، دیاتومیت، ورمیکولیت و شیل‌های منبسط شونده) فهرست خدمات اکتشافی			
۳۳				

## عنوانین پروژه های کمیته استخراج برنامه تهیه ضوابط و معیارهای معدن

ردیف	عنوان پروژه	شماره نسخه در معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری	شماره نسخه در معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری
۱	تعاریف و مفاهیم در فعالیت‌های استخراجی	۳۴۰	-
۲	مقررات تهویه در معدن	۳۵۰	-
۳	مقررات فنی آتشسیاری در معدن	۴۱۰	-
۴	دستورالعمل تهییه نقشه‌های استخراجی معدن	۴۴۲	۸
۵	راهنمای ارزشیابی دارایی‌های معدنی	۴۴۳	۹
۶	دستورالعمل فنی روشنایی در معدن	۴۸۹	۱۰
۷	دستورالعمل امداد و نجات در معدن	۴۸۸	۱۸
۸	راهنمای تهییه گزارش‌های طراحی معدن	۴۹۶	۱۱
۹	دستورالعمل ترابری در معدن	۵۰۶	۱۴
۱۰	دستورالعمل توزیع هوای فشرده در معدن	۵۳۱	۱۹
۱۱	دستورالعمل طراحی و اجرای سیستم نگهداری تونل‌های معدنی	۵۳۷	۲۱
۱۲	دستورالعمل تحلیل پایداری و پایدارسازی شبیه‌ها در معدن روباز	۵۳۸	۲۲
۱۳	راهنمای محاسبه قیمت تمام شده در فعالیت‌های معدنی	۵۴۲	۲۶
۱۴	دستورالعمل نگهداری و کنترل سقف در کارگاه‌های استخراج	۵۵۳	۲۹
۱۵	واژه‌ها و اصطلاحات پایه اکتشاف، استخراج و فرآوری مواد معدنی	۵۶۷	۳۷
۱۶	راهنمای آبکشی در معدن	۵۷۳	۳۸
۱۷	دستورالعمل طراحی هندسی بازکننده‌ها و حفریات زیرزمینی	۵۷۹	۴۱
۱۸	راهنمای ملاحظات زیستمحیطی در فعالیت‌های استخراجی	۶۱۱	۴۴
۱۹	راهنمای ارزیابی و کنترل پیامدهای ناشی از انفجار در معدن	۶۱۶	۴۶
۲۰	راهنمای انتخاب روش استخراج ذخایر معدنی	۶۲۳	۴۹
۲۱	دستورالعمل تعیین مرز تعییر روش استخراج از روباز به زیرزمینی	۶۲۵	۵۰
۲۲	دستورالعمل کاربرد روش‌های عددی در طراحی ژئومکانیکی معدن	۶۵۶	۵۶
۲۳	راهنمای ارزیابی ایمنی، بهداشت و محیط زیست (HSE) در معدن	۶۶۹	۶۰
۲۴	راهنمای محاسبه بار و توزیع برق در معدن		نهایی
۲۵	دستورالعمل طراحی و اجرای سیستم ابزاربندی و رفتارنگاری در معدن روباز		در دست تدوین
۲۶	ضوابط پر کردن کارگاه‌های استخراج معدن زیرزمینی		در دست تدوین
۲۷	دستورالعمل گاززدایی در معدن زغال سنگ		در دست تدوین
۲۸	دستورالعمل کنترل رقیق شدگی در معدن		در دست تدوین
۲۹	دستورالعمل ارزیابی و کنترل نشست در معدن		در دست تدوین
۳۰	دستورالعمل بازرسی و تعمیر سیستم‌های نگهداری حفریات معدنی		در دست تدوین
۳۱	عالیم استاندارد نقشه‌های استخراجی مواد معدنی		در دست تدوین
۳۲	دستورالعمل تخریب در کارگاه‌های استخراج		در دست تدوین
۳۳	دستورالعمل رفتارنگاری و ابزاربندی در معدن زیرزمینی		در دست تدوین
۳۴	راهنمای جانمایی و احداث تاسیسات سطحی در معدن		در دست تدوین
۳۵	راهنمای طراحی و احداث شبکه‌های زیرزمینی		در دست تدوین
۳۶	راهنمای متره و برآورد در فعالیت‌های استخراج معدنی		در دست تدوین
۳۷	راهنمای امکان‌سنجی پروژه‌های معدنی		در دست تدوین

## عنوان پژوههای فرآوری برنامه تهیه صوابط و معیارهای معدن

ردیف	عنوان پژوهه	شماره نشریه در سازمان نظام مهندسی معدن ایران	شماره نشریه در معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری
۱	راهنمای اکتشاف، استخراج و فرآوری سنگ‌های تربینی و نما	-	۳۷۸
۲	تعاریف و مفاهیم در فعالیتهای کانه‌آرایی	۷	۴۴۱
۳	فهرست خدمات طراحی پایه واحدهای کانه‌آرایی و فرآوری مواد معدنی	۱۲	۴۹۷
۴	علایم استاندارد نقشه‌های کانه‌آرایی	۱۵	۵۰۸
۵	راهنمای نرم‌افزاری علایم استاندارد نقشه‌های کانه‌آرایی مواد معدنی	۲۷	۵۰۸
۶	دستورالعمل مکان‌بایی واحدهای کانه‌آرایی و فرآوری	۱۶	۵۱۵
۷	ضوابط انجام آزمایش‌های کانه‌آرایی در مقیاس آزمایشگاهی، پایه و پیشاهنگ	۳۱	۵۴۴
۸	راهنمای محاسبه تعیین ظرفیت ماشین آلات و تجهیزات واحدهای کانه‌آرایی	۳۲	۵۴۵
۹	راهنمای اباحت مواد باطله در واحدهای کانه‌آرایی و فرآوری	۳۳	۵۵۹
۱۰	راهنمای سنگ‌جوری مواد معدنی به روش‌های دستی یا خودکار	۳۰	۵۵۴
۱۱	راهنمای حمل و نقل مواد معدنی در مدارهای کانه‌آرایی	۳۹	۵۶۴
۱۲	شناسایی مواد معدنی و آزادسازی آن‌ها در کانه‌آرایی	۳۵	۵۶۵
۱۳	واژه‌ها و اصطلاحات پایه اکتشاف، استخراج و فرآوری مواد معدنی	۳۷	۵۶۷
۱۴	ضوابط و معیارهای انتخاب آسیای خودشکن و نیمه‌خودشکن	۴۲	۵۸۰
۱۵	دستورالعمل کنترل و خنثی‌سازی آرسنیک، سولفید و سیانید در آزمایشگاه‌های فرآوری	۵۳	۶۵۱
۱۶	دستورالعمل نمونه‌برداری در کانه‌آرایی	۵۷	۶۶۰
۱۷	راهنمای تعیین شاخص خردایش در آسیاهای مختلف	۵۸	۶۶۱
۱۸	راهنمای آزمایش‌های جدایش ثقلی در مقیاس آزمایشگاهی	۵۹	۶۶۲
۱۹	راهنمای انتخاب مدار خردایش مواد معدنی	۶۱	۶۷۰
۲۰	راهنمای افزایش مقیاس در واحدهای کانه‌آرایی	۶۳	۶۷۲
۲۱	فهرست خدمات مهندسی تفصیلی واحدهای کانه‌آرایی در دست تدوین		
۲۲	دستورالعمل دانه‌بندی مواد معدنی در دست تدوین		
۲۳	راهنمای تهیه دفترچه محاسبات در آزمایشگاه‌های کانه‌آرایی در دست تدوین		
۲۴	راهنمای پذیرش و انبار نمونه در مقیاس آزمایشگاهی فرآوری مواد معدنی در دست تدوین		
۲۵	راهنمای آزمایش‌های خشک‌کردن، تشویه و تکلیس در مقیاس آزمایشگاهی در دست تدوین		
۲۶	معیارهای فنی کنترل بار ورودی، مواد در حال کانه‌آرایی و محصولات تولیدی در واحدهای کانه‌آرایی در دست تدوین		
۲۷	دستورالعمل تجهیزات استخراجی و الگوی پوشش اینمنی کارکنان در واحدهای کانه‌آرایی در دست تدوین		
۲۸	ضوابط و معیارهای آماده‌سازی نمونه‌ها در فرآوری مواد معدنی در دست تدوین		
۲۹	راهنمای فنی کنترل و پایش تجهیزات فرآوری در دست تدوین		
۳۰	راهنمای مخلوط‌سازی بار ورودی واحدهای فرآوری در دست تدوین		
۳۱	راهنمای تهیه فهرست استاندار مناقصه پژوههای معدنی (فارسی- انگلیسی) در دست تدوین		





**Islamic Republic of Iran**

Ministry of Industry, Mine and Trade

**Mining Technical Criteria Benchmarking Program**

# **Guideline for Evaluation of Health, Safety and Environment (HSE) Systems in Mining**

(Publication No. **669**)  
of  
(Vice Presidency of Strategic Planning and Supervision)

**60**

Ministry of Industry, Mine and Trade

Deputy of Mine Affairs and Mineral Industries

<http://www.mimt.gov.ir>

<http://www.minecriteria.ir>

Published by

Iranian Mining Engineering Organization

<http://www.ime.org.ir>